

LETO XXIII. Štev. 301
IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
"LJUDSKA PRAVICA"
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

Ljudska PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1944 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIA 1953 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKO POVEZANO
STI S "BORBO"

SADOVI POLITIKE PO NACELIH O AKTIVNI KOEKSISTENCI

DRŽAVNIŠKI OBISK IZ DEŽELE NA SKRAJNEM ARABSKEM JUGU

Jemenskega državnika je v Beogradu slovesno sprejel podpredsednik Zveznega izvršnega sveta
Svetozar Vukmanović

Beograd, 23. dec. (Tanjug). Jemenski prestolonaslednik Seif el Islam Mohamed el Badr je davi prispel v Jugoslavijo. V Subotici so ga sprejeli in pozdravili državni podsekretar za zunanje zadeve Dobrović, Vidić, generalmajor Sreten Savić in drugi. V njihovem spremstvu je princ po sprejemu nadaljeval pot proti Beogradu. Princ El Badr prihaja na šestdnevni uradni obisk v Jugoslavijo iz Varšave, kjer se je mudil nekaj dni kot gost poljske vlade. V Beograd je prispel jemenski državnik s posebnim vlakom davi ob 9. Na železniški postaji ga je prvi pozdravil podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović. Potem mu je skupina pionirjev izročila šopke cvetja. El Badr je predstavil podpredsedniku Vukmanoviću svoje spremstvo: ministra Mohameda Abdulaha al Amrija in Mohameda Abdulaha Samija ter dvornega atašea podpolkovnika Abdulaha el Dabija. Vukmanović pa mu je predstavil državnega sekretarja za zunanje zadeve Kočo Popovića in sekretarja za narodno obrambo Ivana Gošnjaka. Potem je vojaška godba zagrnila himni obeh držav. Državniški gost je v družbi podpredsednika Vukmanovića pregledal častno četo.

V izjavi, ki jo je dal ob prihodu v Beograd za jugoslovanski tisk, je jemenski državnik v svojem in v imenu svojega očeta, jemenskega vladarja, sporočil pozdrave našim narodom in opozoril mnoge skupne cilje obeh dežel. Borimo se za to, da ohranimo našo svobodo in za splošno blaginjo naših narodov, je rekel, »hkrati pa si prizadevamo, da preprečimo splošno vojno. Ni moč prezreti važne vloge, ki so jo izpolnili vaš predsednik republike, vaša vlada in vaši narodi s tem, da so prispevali h krepitvi miru in uveljavljanju koeksistenčnih načel, kar je bistveno za varnost človeštva in njegovo zaščito pred vojno katastrofo, ki bi pomenila razdejavanje in grozo. Naši dve deželi sta drago plačali svojo svobodo in zato se ne moremo ločiti od te politike in trgovati s svobodo drugih.«

Na koncu je El Badr poudaril, da ves svet čuti sadove obiska predsednika Tita na Daljnem in Blížnjem vzhodu kakor tudi sadove bandunske in brionske konference, na katerih so se strnile težnje miroljubnih narodov.

Jemenski državnik in podpredsednik Vukmanović sta potem zapustila železniško postajo. Na trgu pred njo je zbrana množica gosta navdušeno pozdravila. Izpred železnice postaje sta se odpeljala v dvor na Dedinju.

Dopoldne je El Badr položil venec na grob Neznane junaka na Avali in se vpisal v spominski knjigo. Pred spomenikom ga je pozdravil generalni podpolkovnik Nikola Ljubičić. K slovesnosti so se zbrali z jemenske strani ministri Mohamed el Amri in Mohamed Abdulah Ašami ter podpolkovnik Abdulah el Dabi, z jugoslovanske strani pa državni podsekretar za državne zadeve Dobrović, Vidić, generalmajor Sveta Savić in drugi funkcionarji.

Opoldne je Svetozar Vukmanović v prostorih Zveznega izvršnega sveta priredil kosilo državnikiemu gostu iz Jemena in njegovemu spremstvu.

šim bivanjem kar najbolj seznanili z uspehi naših narodov v izgradnji naše dežele.

Prepričani smo, da bo prijateljsko in enakopravno sodelovanje med našima deželama ne le v obojestransko korist, marveč da bo tudi še en prispevek k ohranitvi in okrepitvi miru na svetu.

ODGOVOR MOHAMEDA EL BADRA

Na novi poti

bodo mali in zatirani narodi zmagali v boju za svojo svobodo in za enakopravno sodelovanje

V svojem govoru je Mohamed el Badr dejal:

Rad bi izrazil svoje veliko zadovoljstvo, da se mi je ponudila priložnost, da spoznam vašo lepo domovino in prijateljske jugoslovanske narode in da izmenjam misli z vašo vlado.

Prepričan sem, da bo rodil naš obisk dobre in koristne sadove ter omogočil široko sodelovanje na vseh toriščih in v vseh vprašanjih, ki zanimajo naši deželi, zlasti na političnem, gospodarskem in kulturnem. Naši vladi in naši narodi niso neznan drug drugemu in zato ne bo težko vzpostaviti trdne in prijateljske vezi med njimi. Te vezi in prijateljstvo je bilo treba ustvariti že prej.

Prijateljska pomoč vašega predsednika in vaše vlade arabskim narodom nasploh, ki je odjeknila tudi pri nas v Jemenu, je blagodejno vplivala v borbi teh narodov za neodvisnost in svobodo. Boj vaših narodov za svobodo je mnogim narodom vzor v njihovem boju za neodvisnost.

njihovem boju za neodvisnost. Politika koeksistence, ki jo uveljavlja vaša vlada, je ohranila tudi našo deželo, da se ob vsaki priložnosti zavzema za politiko neodvisnosti in nevtiralnosti, za politiko, ki je prišla do izraza tudi na bandunski konferenci.

Svet ubira zdaj pot politike neodvisnosti, kar ga bo nedvomno privedlo do zmage nad tistimi, ki bi radi zadržali prebujanje zatiranih in malih narodov. Brez svobode in neodvisnosti slehernega naroda ni plodnega mednarodnega sodelovanja. To so potrdili tudi mnogi mednarodni sestanki, na katerih je tudi vaša vlada opozorila na izbiro pravilne poti v mednarodnem sodelovanju, ki so jo mnoge male dežele sprejele za svojo pot.

Sprejmite toplo in prijateljsko zahvalo mojega naroda, mojega očeta in vlade, za vse, kar ste napravili koristnega v boju za svobodo in neodvisno politiko v mednarodnih stikih.

SEJA IZVRŠNEGA SVETA LJUDSKE SKUPŠČINE LR SLOVENIJE

Predlog družbenega plana

gospodarskega razvoja LR Slovenije v razdobju od 1957 do 1961

Ljubljana, 23. dec. Izvršni svet Ljudske skupščine LRS je danes razpravljal o predlogu družbenega plana gospodarskega razvoja LR Slovenije v razdobju od 1957. do 1961. leta. Seji, ki jo je vodil predsednik Izvršnega sveta tovariš Boris Kraigher, so prisostvovali tudi predsednik Ljudske skupščine tovariš Miha Marinko, član Zveznega izvršnega sveta tovariš Ivan Maček, organizacijska sekretarka CK ZKS tovarišica Vida Tomšič, predsedniki in sekretarji svetov Izvršnega sveta, sekretarji sekretariata Izvršnega sveta ter predsedniki zbornice LRS.

Pregled gospodarskega razvoja Slovenije, ki se je razvijal v okviru celotnega jugoslovanskega gospodarstva, nam kaže v obdobju preteklih 10 let, od 1947-1956, porast narodnega dohodka za 67%. Narodni dohodek se je gibal nenakomerno: v letih gospodarske blokade od 1949-1952 kaže nazadovanje, nato pa močan vzpon - leta 1953 - v katerem se ne kaže le preusmerjenost našega gospodarstva, ki je omogočila ponovno boljše izkoriščanje kapacitet, marveč tudi že aktivizacijo velikih, v preteklih letih opravljenih investicij. Industrijska proizvodnja se je po svojem fizičnem obsegu povečala za 113% v odnosu na leto 1947, medtem ko je kmetijska proizvodnja zaostajala za predvojno iz raznih znanih vzrokov in šele leta 1955 prvič po vojni preokorčila predvojno desetletno obdobje za 5 odstotkov.

Poleg zaostajanja kmetijske proizvodnje se kaže neskladnost doseženega gospodarskega razvoja tudi v zaostajanju energetske proizvodnje in proizvodnje reprodukcijskega materiala, v prometu in še vedno nezadostnem družbenem standardu.

Perspektivni plan gospodarskega razvoja Slovenije predvideva v svojih osnovnih ciljih in smernicah razvoj gospodarstva, ki zahteva kompleksnejše reševanje omenjenih neskladnosti ter take ekonomske-politične naloge, ki bodo omogočile nadaljnji razvoj proizvodnih sil in razvoj socialističnih proizvodnih odnosov.

NARODNI DOHODEK SE BO POVEČAL ZA 8%

V skladu z razvojem, ki ga predvideva družbeni plan gospodarskega razvoja Jugoslavije od

1957 do 1961. leta in na temelju že doseženih materialnih pogojev lahko računamo, da bosta družbeni bruto proizvod in narodni dohodek dosegla v naslednjih letih povprečno letno povečanje za 8%, oziroma da bosta leta 1961 za 47% večja v odnosu na leto 1956.

Povečanje skupnega bruto proizvoda temelji na povečanju proizvodnje in uslug posameznih gospodarskih panog, med katerimi je na prvem mestu kmetijstvo, za katero se računa, da bo doseglo leta 1961 za 61% večjo proizvodnjo kakor leta 1956. Za isti čas je predvideno povečanje proizvodnje in uslug v gostinstvu za 51%, v industriji za 47%, v trgovini in obrti za 46%, v prometu za 40%, v gradbeništvu za 34% in v gozdarstvu za 13%.

Perspektivni plan, ki računa s povprečnim 8-odstotnim letnim povečanjem industrijske proizvodnje, poudarja predvsem boljše izkoriščanje vodnih sil in premo-govnikov za povečanje proizvodnje energije, izdelavo visokovrednih izdelkov s široko zasnovano proizvodno kooperacijo, za kar obstoje ugodni pogoji tako v kadrih kakor v strukturi proizvodnje, ter povečanje proizvodnje za osebno potrošnjo, pri čemer naj razvija industrija v večji meri industrijsko proizvodnjo takih izdelkov, ki se še vedno proizvajajo na obrtniški način. Prav tako je v planu poudarjeno večje sodelovanje industrije s strokovno-znanstvenimi organizacijami za uvajanje mehanizacije, avtomatizacije, elektronske tehnike in druge sodobne opreme modernih tehnoloških postopkov. V odnosu na leto 1956 se računa, da bo industrijska proizvodnja v letu 1961 večja za 48%, pri čemer bo zaznamovalo največje

povečanje ladjedelništvo, katere-mu sledi po obsegu povečanja proizvodnje elektroindustrija, pridobivanje nafte, industrija gume, kemična industrija, usnjarska in grafična industrija itd.

STABILNEJSI IN HITREJSI RAZVOJ KMETIJSTVA

Uspešen razvoj kmetijske proizvodnje in socialističnih družbenih odnosov na vasi je eden osnovnih pogojev za doseg osonnih ciljev perspektivnega plana razvoja celotnega gospodarstva.

Predvideno povečanje vrednosti kmetijske proizvodnje skupaj s kmečkim gozdarstvom, domačo obrtjo in prevozništvom za 61%, v samem kmetijstvu pa za 72%, temelji na uveljavljanju socialističnega sektorja kmetijstva, na uspešnem razvijanju socialistične kooperacije, na racionalnem izkoriščanju zemljiš, načrtnem gospodarjenju na melioriranih področjih, in rentabilnem vlaganju predvidenih sredstev, kakor tudi na uvajanju moderne agrotehnike ob večji uporabi reprodukcijskega materiala in razširitvi osnovnih proizvodnih sredstev.

Na osnovi tega in doslej doseženih uspehov računa predlog perspektivnega plana, da se bo povečala proizvodnja najpomembnejših poljščin v obdobju 1956-1961 pri pšenici od 70.500 na 165.000 ton; koruzi od 68.800 na 131.000 ton, hmelju od 1827 na 4750 ton, krompirju od 687.000 na 1.239.000 ton itd., pri živalih in najpomembnejših živalskih proizvodih pa se računa, da se bo povečala skupna teža goved od 40.000 v letu 1956 na 58.100 ton v letu 1961, prašičev od 39.000 na 65.900 ton, mleka od 280 na 580 milijonov litrov, jajc od 120 na 197 milijonov kosov itd.

Perspektivni plan navaja tudi ukrepe za povečanje ulova morskih in sladkovodnih rib, za katerega se računa, da bo še enkrat večji, ter za asanacijo sadovnjakov, da bi se povečala sedanja majhna rodnost in bi lahko pričakovali v letu 1961 okoli 19.000 vagonov sadja, kar pomeni

približno še enkrat večji pridelek kakor v letu 1956.

Razvoj kmetijstva, na katerega bodo posredno vplivale tudi investicije in proizvodnja v drugih gospodarskih panogah, bo omogočil razširitev proizvodnje predelovalne industrije, zboljšanje preskrbe prebivalstva v mestih in industrijskih središčih in povečanje izvoza.

V perspektivnem razvoju gozdarstva je zagotovljena s smotnim izkoriščanjem gozdov in sodobnim gojenjem krepitve osnovnega gozdnega sklada.

SPREMENJENA STRUKTURA INVESTICIJ

Perspektivni plan predvideva predvsem večja vlaganja za razvoj kmetijstva, prometa, trgovine, obrti in gostinstva, medtem ko naj bi investicije v industriji ostale približno na dosežani ravni. Ta sprememba v strukturi investicij je v skladu s potrebami predvidenega razvoja družbenega standarda in pomeni hitrejši naraščanje negospodarskih investicij,

(Nadaljevanje na 2. strani)

Otvoritev dispečerskega centra Elektrogospodarstva LR Slovenije

Ljubljana, 23. dec. — Danes popoldne je bila v Domu elektrogospodarstva na Tržaški cesti slovesna otvoritev novega dispečerskega centra Elektrogospodarske skupnosti Slovenije, združena s proslavo prvič dosežene letne proizvodnje nad dve milijardi kilovatnih ur. Celotna naprava dispečerskega centra, ki ima visokofrekvenčne telefonske zveze po daljnovodih z vsemi elektrarnami in razdelilnimi transformatorskimi postajami ter največjimi potrošniki in Sloveniji in skrbi za čim racionalnejše izkoriščanje hidroelektrarn v kombinaciji s termoelektrarnami kakor tudi za redno preskrbo električnega toka v industriji in široki potrošnji, je stala okrog 150 milijonov din.

Sprejem in obiski

Beograd, 23. dec. (Tanjug). Podpredsednik ZIS, Svetozar Vukmanović je priredil nocoj v prostorih Zveznega izvršnega sveta svečan sprejem na čast jemenskega prestolonaslednika Mohameda el Badra. Sprejemu so med drugim prisostvovali predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić, državna sekretarja Koča Popović in Ivan Gošnjak, številni in državni in politični funkcionarji, generali, predstavniki diplomatskega zbora ter ugledni kulturni in javni delavci.

Princ Mohamed El Badr je v teku dneva na njuno zahtevo sprejel kitajskega veleposlanika v Beogradu Vu Hsiju Cuana in srbskega poslanika Sabet Arisa.

ZDRAVICA SVETOZARJA VUKMANOVIĆA

Boj arabskih narodov

je v skladu s težnjami človeštva po mednarodni enakopravnosti in utrditvi miru

Med kosilom je podpredsednik Svetozar Vukmanović v svoji zdravici gostu izjavil:

Vaš obisk smo sprejeli z odkritosrčno radostjo, ker nam nudijo možnost in zadovoljstvo, da spoznamo in izmenjamo misli s predstavniki jemenskega naroda, ki je, čeprav oddaljen, znan in mil našim narodom. Njegovi napor za izpolnitev njegovih narodnih težnj, za boljše in srečnejšo bodočnost ter njegovo prizadevanje, da bi se uveljavila tista vzišena načela, ki so jih narodi Afrike in Azije sprejeli na konferenci v Bandungu, so sestavni del veličastnega osamosvajanja, ki se razvija zdaj pred našimi očmi v arabskem svetu. Ker vodi ta zgodovinsko neogibni in upravičeni razvoj k uveljavljenju splošno priznanih in v ustavno listino OZN potrjenih načel, kakor so pravica narodov do suverenosti, do neodvisnosti in svobodnega razvoja brez slehernega tujege vmešavanja, do teritorialne nedotakljivosti, in enakopravnosti v mednarodnih stikih, ta razvoj ne le da ne nasprotuje splošnim težnjam človeštva po miru, marveč z uresni-

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 24. decembra
Pretežno oblačno vreme, v zahodni Sloveniji nekaj neznatnih padavin, v notranjosti kot sneg. Temperature ponoco do -5, najvišje dnevne nekaj nad 0 stopinj C.
Nad srednjo Evropo, Balkanom ter vzhodno Evropo se zadržuje področje visokega zračnega pritiska, ki v svojem zahodnem delu slabi pod vplivom frontalnih mas, ki se počasi bližajo zahodnim Alpam.

REVIZIJA SPLOŠNIH VOLILNIH IMENIKOV

Dosedanje izkušnje so vnovič potrdile, da vzhle dobro opravljene politični in organizacijsko-tehnični pripravi volitev v naša politična predstavniška telesa volitve niso mogle biti v celoti dobro izvedene, in sicer zaradi slabo urejenih volilnih imenikov. Vzlic zagotovitvam organov, ki v občini in krajevnih uradih vodijo stalni volilni imenik, da je le-ta vsak-šen z dejanskim stanjem na terenu, je bilo tudi pri zadnjih volitvah v ljudske odbore na dan volitev precej primerov, ko volivci niso bili vpisani v volilnem imeniku in zato niso mogli glasovati. Ti primeri so bili številnejši zlasti v večjih mestih in industrijskih središčih kjer je fluktuacija prebivalstva večja. Res je, da so temu deloma krivi tudi sami volivci, ki se ob preselitvi niso prijavili, oziroma ker niso pravočasno preverili, če so vpisani v volilnem imeniku.

Splošni volilni imeniki, ki se morajo že po zakonu vsako leto v mesecu januarju pregledati in izpopolniti, se vsako leto v celoti revidirajo in prepisejo. Zadnji tak splošen prepis je bil v letu 1953. Glede na to, zlasti pa v zvezi z bližnjimi volitvami v republiške in v zvezno ljudsko skupščino sta bila pred kratkim s posebnim zveznim navodilom o reviziji in prepisovanju splošnih volilnih imenikov (Uradni list FLRJ št. 51/57) odredjena revizija in prepis, torej, tehnično gledano, sestava novih splošnih volilnih imenikov, ki mora biti končana do 10. februarja 1958. Ne samo zato, ker mora biti volilni imenik kot javna knjiga v redu, ampak tudi zaradi splošnega pomena omenjene naloge v zvezi z začetkom priprav za volitve novih skupščin je treba o njej več spregovoriti.

Glavni del te naloge seveda odpade na revizijo, to je na podoben pregled, popravilo in izpopolnitev obstoječega volilnega imenika. Revizija sedanjih volilnih imenikov mora biti po omenjenem navodilu končana najpozneje do 1. februarja 1958. Po opravljeni reviziji bo tako izpopolnjeni obstoječi volilni imenik, ki bo v celoti vsklajen z dejanskim stanjem na terenu, treba prepisati do 10. februarja 1958. Te nove volilne imenike bo treba v vsaki občini predložiti do 25. februarja v potrditev občinski komisiji za volilne imenike. Se le ko bodo potrjeni, bodo lahko novi volilni imeniki služili pri novih volitvah, to se pravi, da bodo na njihovi podlagi napravljali seznam volivcev za posamezna volišča.

Ob reviziji splošnega volilnega imenika bo treba izbrisati vse volivce, ki so umrli, nadalje tiste, ki so na podlagi sodbe sodišča izgubili volilno pravico, pa je niso pozneje spet pridobili, in naposled vse tiste, ki so se stalno odselili iz kraja, kjer so bili doslej vpisani v volilnem imeniku. Vpisati pa se bodo morali vsi volivci, ki že doslej stalno prebivajo na območju, za katero se vodi volilni imenik, če pomotoma še niso vpisani, nadalje tisti, ki bodo do dneva

skupščinskih volitev, to je do 23. marca 1958 dopolnili osemnajst let, in tisti, ki so se po 1. januarju 1958 za stalno naselili na območju, za katero se vodi volilni imenik.

Posebej je treba opozoriti na to, da se bo volivec lahko vpisal v volilnem imeniku kraja, v katerem se mudi več kot 6 mesecev, čeprav tu stalno ne prebiva. To pa le v primeru, če bo izjavil, da hoče biti tu vpisan in hkrati izbrisan v kraju svojega stalnega prebivališča, in če je verjetno, da bo 23. marca 1958 v tem kraju svojega začasnega prebivališča. Na enak način naj se ravna pri volivcih študentih, ki se šolajo izven kraja svojega stalnega prebivališča, če bodo 23. marca 1958 v tem kraju. V vseh teh primerih se bo izvršil vpis v kraju začasnega prebivališča volivca le, če bo predložil potrdilo o tem, da je v kraju svojega stalnega prebivališča izbrisan iz volilnega imenika. Ako pa takega potrdila ne predloži, zadostuje njegova pismena izjava v gornjem roku, da je vpisan v volilnem imeniku kraja, kjer je prej prebival; vse drugo opravi organ za volilne imenike sam.

Volivci, ki služijo vojaški rok ali so na orožnih vajah, se vpisejo samo v kraju svojega stalnega civilnega prebivališča, ker bodo pri bodočih volitvah glasovali po pošti za kandidate, postavljene v njihovem domačem kraju. Osebe v aktivni vojaški službi (n. pr. oficirji, podoficirji, gojenci vojaških šol) se, kot doslej, vpisejo v kraju, kjer stalno živijo.

Na ta način je zagotovljena možnost, da bodo ob reviziji volilni imeniki res lahko v celoti urejeni, hkrati pa je volivcem simbolj omogočeno, da bodo lahko glasovali v kraju, kjer bodo na dan volitev.

Vodstvo vsakega dela na terenu je v rokah posebnih okrajnih komisij, ki so jih okrajni ljudski odbori te dni imenovali, neposredno tehnično izvedbo revizije pa bodo opravili pristojni organi občinskih ljudskih odborov oziroma matičarji, ki vodijo volilne imenike. V sporazumu s tajnikom občinskega ljudskega odbora bo moč pritegniti k delu pri reviziji tudi druge občinske uslužbenke ali sploh druge osebe (upokojenca, dijake itd.).

Mislmo, da bo delo v zvezi z revizijo volilnih imenikov posebno važna naloga zlasti v mestih in industrijskih centrih, ker so tu volilni imeniki najmanj vsklajeni z dejanskim stanjem. Treba se je nemudoma lotiti. Ne bo je moč rešiti iz pisarne, ampak bo treba stvarno stanje preveriti na terenu. Ob tem se ponovno postavlja vprašanje, zakaj se v mestih, ki so razdeljena na občine, še vedno vodi volilni imenik centralno za vse mesto. Ne more biti zadosti utemeljenega razloga, da ne bi te službe — v skladu s predpisi o vodstvu volilnih imenikov — decentralizirali in prenesli na občine, s čimer bi jo približali terenu ter edino tako tudi zagotovili njeno učinkovitost in ažurnost. G.

GRADBENA DEJAVNOST V PRIHODNJEM LETU

NA VRSTI SO KMETIJSKI IN MELIORACIJSKI OBJEKTI

Število zaposlenega osebja se bo povečalo za 4, storilnost pa za 6 odstotkov

Beograd, 23. dec. (Tanjug). Po zveznem družbenem planu naj bi bila gradbena dejavnost v prihodnjem letu za 8,5 % večja od letošnje. Ze prihodnje leto naj bi dosegli kakih 47 % za obdobje 1957 in 1961 predvidenega povečanja zmogljivosti v gradbeništvu.



Prihodnje leto se bo povečala zlasti izgradnja kmetijskih, melioracijskih in vodogradbenih objektov ter objektov za potrebe trgovine. Izgradnja negospodarskih objektov bo prihodnje leto za 2,5 % večja od letošnje in z njega bo v glavnem stanovanjsko ter izgradnjo prosvetnih in zdravstvenih objektov. Da bi predvidena gradbena dela v prihodnjem letu opravili po načrtu, je predvideno povečanje števila zaposlenega osebja v tej gospodarski panogi približno za 4 %. Sprico predvidenih ukrepov za pospeševanje gradbeništvu in boljše opremljenosti gradbenih podjetij z mehanizacijo pričakujemo povečanje storilnosti za 6 %.

KOLIKŠNE BODO INVESTICIJE

Hkrati z večjimi gradbenimi deli je predvideno tudi povečanje proizvodnje gradbenih potrebščin v obsegu, ki bo zadovoljil potrebe predvidene izgradnje. Celotne investicije v gradbeništvu bodo znašale prihodnje leto 23,2 milijarde. Za nakup gradbene mehanizacije

Sneg v zahodni Sloveniji

Ljubljana, 23. dec. — Včeraj popoldne je začel v Ljubljani nalezavati sneg. V večernih urah je padal v gostejših kosmih in rahlo pobelil strehe. Po poročilu Hidrometeorološkega zavoda v Ljubljani je ob 19. uri padal sneg pomešan z dežjem tudi v Ajdovščini in Postojni, medtem ko je v Kopru deževalo. S Kredarice poročajo o močnih snežnih padavinah.

ter prevoznih in drugih osnovnih sredstev za potrebe gradbenih

PRED SEJO CO LJUDSKE TEHNIKE JUGOSLAVIJE

TEHNIČNI IZOBRAZBI kmetijskih proizvajalcev

bodo posvetili posebno pozornost

Beograd, 23. dec. (Tanjug). Na plenarni seji Centralnega odbora Ljudske tehnike Jugoslavije, ki se bo začela jutri v Beogradu, bodo obravnavali naloge te organizacije v nadaljnjem razvoju kmetijstva in dela za tehnično vzgojo mladine. Sprejeti bodo tudi program dela Ljudske tehnike za leto 1958.

V referatu o nalogah Ljudske tehnike v razvoju in socialistični preobrazbi vasi, ki ga je pripravil član predsedstva Centralnega odbora Ljudske tehnike ing. Dragoslav Mutapović, je posvečena posebna pozornost tehnični izobrazbi kmetijskih proizvajalcev. V tej zvezi naj bi Ljudska tehnika tudi v prihodnje organizirala razne akcije, da bi se mlajši proizvajalci seznanili s sodobnimi kmetijskimi stroji, denimo tekmovanja traktoristov, prirejanje kmetijskih festivalov itd. Veliko pozornost je treba posvetiti tudi organiziranju dela klubov naprednih kmetovalcev, akcij »Mesec dni tehnika na vasi« in sodelovanju z drugimi strokovnimi društvi.

Povzdiga tehnične kulture kmetijskih proizvajalcev je zlasti važna zato, ker se bo število trak-

podjetij bomo investirali 18 milijard. Za nadaljnji napredek, mehanizacijo in zgraditev novih podjetij v industriji gradbenih potrebščin bomo porabili 5,8 milijard, za nakup mehanizacije in mehaničnega orodja za gradbeno obrt pa poldrugo milijardo.

Prihodnje leto bomo začeli intenzivno razvijati in modernizirati obrate v gradbeni obrti. Pomankanje gradbenih obratov bomo delno nadoknadili z industrijsko proizvodnjo montažnih hiš. Prihodnje leto bomo na industrijski način izdelali toliko montažnih delov, da bodo zahtevali za 40.000 do 50.000 m² gradbene površine.

OKREPITI DRUŽBENO KONTROLO

Družbeni plan za 1958 predvideva kot nujno potrebno povečanje dotoka kvalificiranih delavcev v gradbeništvu. Zato so za hitrejšo strokovno izobrazbo nekvalificiranih delavcev predvidene nove šole in tečaji v zimskih mesecih. Prihodnje leto bomo uveljavili tudi ukrepe za gospodarsko in tehnično ureditev gradbeništvu. Okrepiti bomo treba družbeno kontrolo v tej gospodarski panogi ter uveljaviti predpise o tipizaciji in standardizaciji objektov, zlasti stanovanjskih hiš in drugih objektov družbenega standarda.

torjev v kmetijstvu povečalo od 14.700, kolikor smo jih imeli ob koncu lanskega leta, na 40.000 v letu 1961. Dotlej se bo znatno povečalo tudi število raznih drugih kmetijskih strojev. Vzporedno s tem naj bi organizacije Ljudske tehnike usposabljale kmetijske proizvajalce, da bi znali pravilno uporabljati umetna gnojila in druge agrotehnične ukrepe za povečanje kmetijske proizvodnje.

V referatu o tehnični vzgoji mladine bo poudarjena potreba po ustanovitvi večjega števila klubov mladih tehnikov, kakor tudi splošnih in enotnih mladinskih tehničnih organizacij.

SEJA PREDSEDSTVA ZVEZE KMETIJSKIH ZBORNIC

Sistem uvoza plemenske živine

bo treba bistveno spremeniti

Beograd, 23. dec. (Tanjug). — Potrošnja umetnih gnojil naglo narašča in kmetovalci jih zahtevajo v mnogo večjih količinah, kakor jih je moč zagotoviti iz uvoza in domače proizvodnje. Večja uporaba umetnih gnojil pa ne rodi ustreznih gospodarskih sadov.

Val modernizacije proizvodnje je zajel širok krog kmetijskih proizvajalcev in ponekod se je že zakoreninilo mnenje, da za povečanje proizvodnje zadostuje velika uporaba reprodukcijskih potrebščin. Umetna gnojila dostikrat uporabljamo neracionalno in nestrokovno.

Tako je predsedstvo Zveze kmetijskih zbornic Jugoslavije na današnji seji ocenilo sedanje prodiranje kemizacije v kmetijsko proizvodnjo. Sklenilo je čimprej organizirati službo za proučevanje zemljišč prek raznih institutov, kmetijskih postaj in laboratorijev. Po obravnavanju načrtov o pospeševanju živinoreje in reje belih prašičev je sklenilo, da bo treba bistveno spremeniti sistem uvoza plemenske živine. Sedanj način uvoza prek raznih komisij škoduje skupnosti. Predsedstvo bo predlagalo, naj bi ena sama komisija skrbela za uvoz plemenske živine za vso državo.

DNEVNIK

Termoelektrarna v Trbovljah je včeraj ponovno izpolnila letni plan s proizvodnjo 230 milijonov kWh. Letos je proizvedla kar 55 milijonov kWh več kot lani. Povečanje proizvodnje je narekovala večja potreba po električni energiji, za predčasno izpolnitev plana pa gre prizadevanju kolektivne termoelektrarne vse priznanje.

V Teharjih pri Celju je bil včeraj zaključen prvi seminar Sole za delavsko in družbeno upravljanje, ki je trajal 15 dni. Sola je bila ustanovljena na pobudo okrajnega odbora SZDL Celje, da bi posredovala članom delavskih svetov in drugih družbeno-upravnih organov osnovno družbeno-politično in ekonomsko znanje, ki jim je potrebno za uspešno vodstvo podjetij in gospodarskih organizacij ter za delo v organih komunne. Seminar je obiskovalo 28 članov delavskih svetov in upravnih odborov. On dan je to šolo obiskal predsednik Komisije za družbeno upravljanje pri predsedstvu SZDL Slovenije

Vladimir Krivic, ki je govoril udeležencem seminarja o naših novih zakonih.

Dvalet jugoslovanskih gradbenih in pomorskih strokovnjakov je včeraj odpotovalo iz Splita v Etiopijo z ladjo »Avala«. Ti strokovnjaki bodo na Rdečem morju gradili za Etiopijo novo veliko pristanišče Asab. Ladja vozi s seboj tudi del mehanizacije, potrebne za začetek gradbenih del, medtem ko je bil prvi del strojnega in plovnega parka odposlan v Asab že v začetku tega meseca.

Film »Cesta, dolga leto dni«, ki ga pri nas režira znani italijanski režiser Giuseppe de Santis, bo kmalu posnet. Zunanje posnetke so že zaključili. Igralki Silvana Pampanini in Eleonora Rossi-Drago, ki igra glavni vlogi, sta že odpotovali v Italijo, ker so posneli vse kadre, kjer nastopata. V filmu igrajo še Massimo Girotti, Bert Sotler in drugi. Premiera bo predvidoma marca prihodnje leto.

Seja Izvršnega sveta LR Slovenije

(Nadaljevanje s 1. strani)

ki bodo povečane predvsem za stanovanjsko-komunalno izgradnjo in šolstvo v mestih in industrijskih središčih. Predvideno je, da bodo negospodarske investicije v razdobju planiranih petih let za 87% večje kakor v preteklem razdobju.

Predlog perspektivnega plana daje tudi poseben poudarek politiki razširjene reprodukcije, ki jo bodo vodili ljudski odbori na temelju svojih perspektivnih planov ob upoštevanju programov za razvoj posameznih gospodarskih in drugih organizacij. Ti programi niso potrebni samo za udeležbo na razpisanih natečajih, temveč tudi za smotno uporabo investicijskih skladov podjetij in amortizacije v zvezi s predvidenim razvojem celotne komunne.

S spremenjeno strukturo investicij je postavljeno tudi gradbeništvu pred odgovorno nalogo, saj se računa, da se bo do leta 1961 povečal obseg gradbenih del za okoli 34%, pri čemer bo več kot polovico gradbenih del odpadlo na objekte družbenega standarda. Predvideno je, da bo treba investirati za potrebe gradbeništvu v prihodnjih letih okoli 8,5 milijarde dinarjev, od katerih bi se predvidoma 70% uporabilo za nabavo mehanizacije, kar naj bi

omogočilo sodobnejši način gradnje.

Ca izboljšanje stanja prometnih naprav in zadovoljitev predvidenega povečanja celotnega prometa v razdobju od 1957-1961 se računa, da bo treba investirati okoli 62 milijard, od česar bi odpadlo 56% na železnice, 21% na cestni promet, 15% na pomorstvo in 8% na PTT.

PRODUKTIVNOST — DRUŽBENI STANDARD

Stalno povečanje produktivnosti dela je eden osnovnih pogojev za povečanje osebnega in družbenega standarda ter za stabilnost plač in osebnih dohodkov. Podani so pogoji za večji in stalen porast produktivnosti dela v celotnem gospodarstvu za okoli 7% v povprečju na leto v prihodnjem razdobju. V perspektivnem planu je poudarjeno, da obstoje pogoji za še večje povečanje proizvodnje in storilnosti.

Računa se, da se bo število zaposlenih v razdobju 1957-1961 povečalo za okoli 52.000 oseb, od katerih bi se okoli 8000 oseb vključilo v negospodarske dejavnosti, predvsem v prosvetne in zdravstvene ustanove.

Perspektivni plan LRS je v pogledu porasta osebnih potrebnosti in družbenega standarda vsklajen s cilji in nalogami, ki so nakazane

v resoluciji zvezne ljudske skupščine o perspektivnem razvoju osebnosti in splošne potrošnje in v zveznem družbenem planu gospodarskega razvoja v letih 1957 do 1961.

V naši republiki se predvideva, da se bo povečala osebna potrošnja od 98 milijard v letu 1956 na okoli 136 milijard v letu 1961 ali za okoli 39 %.

Porast družbenega standarda bo v veliki meri odvisen od smotne politike ljudskih odborov in gospodarskih organizacij, ki bodo razpolagale s pretežnim delom sredstev za družbeni standard.

V zvezi s predvidenim razvojem gospodarstva in življenjskega standarda bo v naslednjih letih v trgovini na drobno naraščal promet povprečno za 9 % in v trgovini na debelo povprečno za 6 % na leto. Med nalogami je povečanje števila prodajal in izboljšanje njihove tehnične opremljenosti, povečanje števila prevoznih sredstev za hitrejšo izmenjavo blaga in dostavo na dom, razširitev skladišč in močnejših gospodarskih središč za kmetijske pridelke ter sploh izboljšanje prometa s kmetijskimi pridelki itd. Računa se, da bo treba v prihodnjih letih investirati v trgovino okoli 17 milijard dinarjev.

Perspektivni plan obravnava prav tako osnovne smernice in ef-

lje razvoja gostinstva, kjer računa na povprečnim letnim povečanjem prometa za okoli 8,5 %, ter turizma in obrti, katerima je prav tako dan veliko večji poudarek kot doslej.

Razširitev gospodarskih zvez z inozemstvom v omenjenem petletnem razdobju narekuje že sam razvoj gospodarstva. Perspektivni plan predvideva, da se bo blagovni izvoz povečal povprečno za okoli 11,5 % na leto, kar pomeni v letu 1961 za 72 % večji izvoz kakor v letu 1956. Računa se na zagotovitev izvoza večjih količin izdelkov strojne industrije in elektroindustrije, barvastih kovin ter visokovredne gotove izdelke lesne in drugih industrij. Za vskladitev plačilne bilance pa bo treba povečati tudi vse vrste dotoka neblagovnih deviz, zlasti iz pomorskega in železniškega prometa ter inozemskega turizma. Na izboljšanje plačilne bilance pa bo vplival tudi racionalnejši uvoz surovin in materiala, njihova zamenjava z domačimi proizvodi in preusmeritev domače industrije na proizvodnjo materialov, ki smo jih doslej uvažali.

Izvršni svet je z manjšimi dopolnitvami sprejel predlog perspektivnega plana, ki bo sedaj predložen za prihodnje zasedanje v razpravo Ljudski skupščini LRS oziroma skupščinskimi odbori.

»Azijska Francija«

V Pakistanu se je pred nekaj dnevi končala letošnja druga vladna kriza in bila sestavljena že tretja vlada. Od lanskega oktobra, ko je odstopil ministrijski predsednik Mohamed Ali, vodja muslimanske lige, so se na tem položju vrstili trije politiki iz treh različnih strank. Suhrawardi, vodja Lige Avami, je vodil vladu skoraj leto dni. Njegov naslednik je bil predstavnik muslimanske lige Samiul Candrigar, ki je vzel za glavno mesto samo dva meseca. Sredi decembra je še ta odstopil, nekaj dni pozneje pa so mandati zapli bivešemu zunanjemu ministru in osnove izmed voditeljev Republikanske stranke Firozu Khan Nunu. Ta je sestavil vlado, v kateri imajo sedem ministrstev predstavniki njegove stranke, dve pa člani Neodvisne stranke. Neopredeljeni »tehnični« vzrok menjavanja vlad v Karachiju je množica razhajanj v parlamentu, ki so se same razplele pripravi medsebojnih trenj različnih različnih grupacij. V parlamentnem organu, ki ima samo 87 mest, so zastopani predstavniki različnih političnih strank. V takšnem položju se manjši spopadi, združenja in politični mahinacije in manevri, omogočajo ustanovitve vlade, ki bi lahko ustvarila trden in dolgoročen politični program. To je napotilo neki zakonodajni član, da je imenoval Pakistan »azijsko Francijo«.

Suhrawardijska vlada je padla letošnje oktobra, potem ko je Republikanska stranka, najmočnejša v parlamentu, sprejela svoje stališče do vprašanja, ali naj bo Zahodni Pakistan celota ali pa razdeljen na več pokrajin.

Norstadu se mudi

O ameriških raketnih oporiščah naj bi se odločili v najbližji bodočnosti

New York, 23. dec. (Reuter). Komandant oboroženih sil Atlantiske zveze general Norstad je sinoči po televiziji izjavil, da bodo po ameriškem načrtu razmestili po Evropi 6 do 10 baterij z raketami na srednjo daljavo. Ta načrt ustreza sklepom atlantskih dežel na zadnji konferenci v Parizu, ki so v načelu privolile v takšno oporišča. Baterije, katerih vsaka bo imela po 15 raketnih odstrelišč, bodo v prvo serijo oporišč za raketne na srednjo daljavo. Prve korake v tej smeri bo napravila ameriška vlada v nekaj dneh ali tednih, toda ne mesecih.

Norstad je dejal, da razmestitev raketnih baterij ne bo nobena težava. Tehnične probleme – zgraditev oporišč, usposobitev osebja in dobava raket – bodo lahko uredili v 12 do 18 mesecih. Na vprašanje, kaj se bo zgodilo v primeru, če katera izmed članic Atlantiske zveze ne bo privolila v zgraditev raketnih oporišč na svojem ozemlju iz političnih razlogov, čeprav

»Srečna Arabija«

Jemen je trikrat večji od Belije in Holandske skupaj, razprostira pa se na skrajnem jugozahodu Arabskega polotoka. Prebivalcev ima 3 do 4 milijone. Ljudje v tej deželi živijo v težavnih razmerah nerazvite dežele.

Jemen sodi med najstarejše države sveta. V davni minulosti, davno pred našim štetjem, je bil razvita dežela. Njegovo kmetištvo je slonelo na velikih umetnih jezovih, ki so omogočili intenzivno poljedelstvo. O slovečem jez Marib menijo, da je bil glavni objekt najstarejšega sistema umetnega namakanja na svetu. Ustno izročilo tudi pripoveduje, da so 2000 let pred našim štetjem gradili v Jemenu palače, med njimi nekatere desetnadstropne. Spričo bogastva svojega kmetištva je bil Jemen nekoč razen Egipta veliko kulturno središče vsega Vzhoda.

V začetku naše dobe, ko so mnoge osvajaške vojske pustošile po njegovem ozemlju, pa je začela dežela propadati. Ljudje na njenih obalah ob Rdečem morju so bili znani kot izredno spretni trgovci in zato so jih imenovali Fenicane južnih morij. Njihove luke so bile važna in bogata pomorska in kulturna središča. Ko so Arabci zavladali tej deželi, je bila spričo razvite trgovine in kmetištva znana po svetu z imenom »srečna Arabija«.

Velika zaostalost, v kateri živijo sedanji Jemen, ima svoje korenine v stoletni osamitvi dežele. Stik s sodobno evropsko civilizacijo je prinesel Jemenu mnoge spore z Britanci, tako da je imel imam Jehija celo mnogo razlogov, da je nadaljeval politiko osamitve od ostalega civiliziranega sveta. Spori Jemena z Veliko Britanijo datirajo iz časov po prvi svetovni vojni in se so zmerom nadaljevali. Nujno nezaupanje nasproti Britancem je znatno vplivalo na jemensko usmeritev in naslonitev na politične nasprotnike Velike Britanije v tem delu sveta, Jemen je član Arabske lige. V najnovejši razdelitvi Arabskega sveta kot posledici blokove politike na Bliskem vzhodu se je nujno znašel na strani Egipta, Sirije in Saudije.

DVE SMRTNI OSOBDI V ALŽIRIJI

Alžir, 23. dec. (Tanjug). Na dve dnevi tajni obravnavi je sodišče v Alžiru obsodilo na smrt dva Alžirca, ki so ju obtožili, da sta na javnih krajih podkrala bombe. Obtožnica ju je bremenila, da sta podkralila bombe tudi na stadionu v Alžiru, kjer je eksplozija ubila 8 ranila pa nad 40 ljudi.

PARISKE PRIMERJAVE ATLANTSKIH IN MOSKOVSKIH POBUD

NAČRT RAPACKKEGA

ustreza francoskim koncepcijam o razorožitvi

Pariz, 23. dec. (Tanjug). V vladnih krogih izražajo danes prepričanje, da bodo pobude Atlantiske zveze na eni in Vrhovnega sovjeta SZ na drugi strani omogočile najti skupno podlago za nadaljnja pogajanja med Vzhodom in Zahodom o razorožitvi. Gromikove izjave so sprejeli v Parizu s precejšnjimi pomisleki, pojasnjujejo pa to le s tem, da so bile »premaloprecizno formulirane«. V teh krogih namreč menijo, da izredno zaslanje Generalne skupščine OZN ne bi moglo najbolje koristiti obnovi pogajanj, delni odpor proti državniki konferenci velikih sil pa je nastal zaradi negotovosti

glede vprašanja, kdo naj bi se udeležil te konference.

V političnih krogih poudarjajo, da sta bila dva momenta odločilna za gledišča francoskih predstavnikov na nedavni atlantski konferenci v Parizu, ki se je izrekla tudi za obnovo pogajanj z Vzhodom. Prvič bi si Francija rada spet zagotovila nekdanje mesto med vesilami v obravnavanju prečih svetovnih problemov, drugič pa bi radi preprečili revizijo pariških pogodb o preprečitvi atomske oborožitve Zahodne Nemčije, ki bi bila neogibna sprična načrta o nagli zgraditvi raketnih oporišč v Zahodni Evropi.

Poljski načrt o jedrski demilitarizaciji Srednje Evrope je prav zaradi tega vzbudil v Parizu izredno pozornost. V njem vidijo odgovor na oba imperativa francoske zunanje politike. Gromikove izjave pa so v Parizu sprejeli kot željo po zgolj dvostranskih sovjetsko-ameriških pogajanjih o razorožitvi. Zato ne izključujejo možnosti, da bo Gaillard v odgovoru na nedavno Bulganinovo poslanico zahteval pojasnila o sovjetskih namenih in izrazil pripravljenost Francije, da sodeluje v obnovi pogajanj med Vzhodom in Zahodom.

Tudi v Londonu

opozarjajo na jedrsko demilitarizacijo Srednje Evrope

London, 23. dec. (Reuter). Časnikji tudi danes mnogo razpravljajo o možnostih novih pogajanj med Vzhodom in Zahodom. »Times« sodi, da sovjetski predlogi o sestanku bodisi v najširši možni sestavi ali v dvoje – med SZ in ZDA – Zahodu nemara ne bi ustrezali. Lahko pa bi nekje našli skupna tla, na primer v poljskem predlogu o jedrski demilitarizaciji Srednje Evrope. Zdjaj ko sta obe strani javno povedali svoje, je zanj napočil čas, da ugotovita, kaj dejansko nameravata.

»Manchester Guardian« meni, da Zahodu ne bi smelo biti težko odgovoriti na zadnje sovjetske predloge na način, ki bi omogočil, da bi ustvarili pravo podlago za pogajanja. Tudi ta list pozdravlja možnost, da bi dosegli jedrsko demilitarizacijo obeh Nemčij, Poljske in CSR. Zakaj ne bi tega sprejeli, se list sprašuje, in zakaj ne bi povedali, da bomo to izvedli, dokler ne bo dosežen sporazum o inspekciji. To ne bo rodilo nobene odločilne izgube strateške in vojaške prednosti za Zahod.

Ko se je dotaknil sovjetsko-britanskih odnosov, je Hruščev rekel, da so ti odnosi zdaj »zamrznjen stan«. Dodal je, da Sovjetska zveza nima, niti ni imela agresivnih namenov proti Veliki Britaniji ali proti drugim deželam, pač pa hoče z njimi živeti v prijateljsstvu. Po mnenju prvega sekretarja KPSZ je bistveno za zboljšanje anglo-sovjetskih odnosov razvoj trgovine. Ta pa terja odstranitev omejitev in diskriminacij.

ložaja. S tem v zvezi je Hruščev poudaril, da je treba upoštevati obstoj dveh nemških držav. Po besedah Hruščeva naj bi se Nemci sami dogovorili o miroljubni združitvi dežele.

Hamarskjöld v Kairu

Kairo, 23. dec. (Reuter). Generalni sekretar OZN Dag Hamarskjöld je davi prispel v Kairo, od koder bo nadaljeval pot v Gazo, kjer se bo mudil nekaj dni pri varnostnih silah OZN. Nato se bo vrnil v Kairo, kjer bo v egiptovski državniki govoril o egiptovski-izraelski komisiji za premirje, ki že leto dni ne dela. Proučili bodo tudi nekatere probleme v zvezi s Sueškim prekopom.

Nizozemski protest proti ukrepom Indonezije

New York, 23. dec. (Reuter). Nizozemskim državljanom. Nizozemski ZN zaradi »aktivnosti in ukrepov indonezijske vlade proti nizozemskim državljanom. Nizozemski predstavnik na sedežu OZN je poslal pismo generalnemu sekretarju Hamarskjöldu, v katerem trdi, da je indonezijska vlada »s premislekom in sistematično izvajala rastočo mržnjo prebivalstva proti tuji manjšini v Indoneziji«.

onoziroma na poglobitvi gospodarskih stikov med deželami obeh celin.

V krogih afriških delegacij prisojajo tej konferenci velik pomen. Pri tem opozarjajo, da bo konferenca kot neuradna omogočila odvisnim afriškim narodom, da bodo na njej ne le ustrezno zastopani, marveč da bodo tudi bolj spoznali in vskladili svoja gledišča v borbi za neodvisnost.

Jodlarji so zapustili gledališki oder na majhnem trgu. Debeli Bavarec je naročil še vrček piva, ugriznil v »cmok« in posvetil pozornost komediantom na odr. Godba je igrala Straussov valček.

»V Nemčiji imamo dva Straussa«, je rekel napovedovalec na odr v svojem malone herazumljivem bavarskem narečju. »Eden izmed njih bi nas rad prisilil, da bi marširali.« Množica se je zasmejala, ko je omenil njegovega rojaka iz Bavarke, obrambnega ministra Josefa Straussa, organizatorja novih nemških oboroženih sil. Neki fant za mizo nasproti orkestru je vstal in začel oponašati Hitlerja. Množica je znova počila v smeh. Godba je zaigrala priljubljeno koračnico

»New York Magazin« je objavil pred dnevi obširno poročilo svojega sodelavca Hansona Baldwin o novi vojski v Zahodni Nemčiji. Priobčujemo nekaj izlečkov iz tega članka.

Vojski segajo v roko svojim oficirjem, udarci s petami in »jawaii, Herr Hauptmann«. V novi vojski vseh tih ostankov minulosti ne zahtevajo več. V novi vojski ni več obveznega strženja. Oficirji in vojski imajo enako hrano, večših se hranijo v istih menzah, znak »OO« pomeni



Z VSEH STRANI SVETA

ZAHODNA NEMCIJA TRGOVINSKI STIKI S TUNIZIJO

Bonn, 23. dec. (AP). Zahodna Nemčija in Tunizija sta sklenili prvi sporazum o trgovinskem sodelovanju. Trgovinski promet med obema deželama je doslej potekal v okviru francosko-zahodnonemške trgovinske pogodbe.

SPOMLADI PRVA NEMSKA RAKETA

Bonn, 23. dec. (AFP). Zahodna Nemčija bo na spomlad 1958 v okviru mednarodnega geofizičnega leta izstrelila svojo prvo raketo. Raketa bo zgrajena iz enega samega dela in naj bi poletela okrog 60 km visoko. Gradnja rakete financira Združenje za proučevanje raketne tehnike.

FRANCIJA NESREČA NA LETALIŠČU V ORLYJU

Pariz, 23. dec. (Reuter). Davi se je na letališču Orly zaletelo štirimotorno potniško letalo »Vickers Vi-

scout« v letališko poslopje. Letalo se je pripravljalo, da odleti v London, pri tem pa je zavozilo skozi steklena okna v čakalnici. Ranjenih ni bilo, škoda pa je precejšnja.

NOV VAL GRIPE

Pariz, 23. dec. (Reuter). Francijo je zajel te dni nov val gripe. Po podatkih nacionalnega inštituta za statistiko je umrlo za posledicami gripe, ki je razsajala oktobra in novembra, okrog 14.000 ljudi.

SIRIJA INCIDENT NA MEJI S TURČIJO

Damask, 23. dec. (Reuter). Predstavniki sirske vojske je danes izjavili, da je na področju Izaza v severni Siriji eksplozivna turška mina, pri čemer je bila ubita neka ženska, ki je ondi obrabala oliv ter stopila na mino. Tri druge ženske so bile ranjene. Sirski predstavniki je obenem povedali, da je neki turški oficir odpeljal na turško ozemlje neko Sirijko. Obmejne oblasti so uvedle preiskavo.

nasproti uniformam, redu, službi, vojaškim tradicijam in tovarištvu – zlasti tovarištvu v tem čudnem in mističnem zahodnonemškem »Bundu«, spričo katerega se čutijo tako varne.

Njihove osebne izkušnje med drugo svetovno vojno in po njej nosijo znamenja neverjetnih pustolovščin, težav in sprememb. Vsi so videli mrliča, videli razvaline svojih mest, zlom svoje dežele in konec svojih upov. Zato tudi ni čudno, da se nekateri ne znajdejo v novih razmerah, Svet, ki so ga poznali starejši, se je za vedno spremenil. To so ljudje, ki so vzile li let trajajočemu izkoreninjanju vojaških navad znova oblekli uniforme, da bi vezbali in organizirali nove nemške oborožene sile. Njihovi razlogi so različni. Po miselnosti gaje večinoma za poklicne vojsake, mornarje ali letalce. Vsi so navdušeni za tovarištvu in uniforme. Nekateri idealisti vidijo priložnost, da služijo. Beseda »Vaterland« v Nemčiji še vedno pomeni simbol. Najmanj je takšnih oficirjev, ki pričakujejo nekakšno nevarnost. Ti se nikoli ne bodo v celoti prilagodili novemu življenju, novemu »Bundu«.

»Bundu« Straussovih valčkov. Ostali bodo na strani Josefa Straussa in njegovih načrtov o novi nemški vojski.

IZ JAKOPIČEVEGA PAVILJONA.
FURLANSKI UMETNIKI
V LJUBLJANI

IZ JAKOPIČEVEGA PAVILJONA.

presionizma; a motivi kot »Zasedba tovarne po delavcih«, »Ranjeni partizan« ali »Družina v Marcinellu« kažejo na njegovo bližnjo preteklost, ko se je udeleževal v partizanskem gibanju, in na njegovo povezanost s težkim življenjem malih ljudi in zdi se, da mu vsa teška doživetja narakujejo neko trpkost in otožnost, ki je razlita po vseh njegovih platnih.

Po letih nekoliko starejši Fred Pittino je v svojih portretih, tihozitju in krajlinah prijeten kolorist, ki ga je izločeval postimpresionizem in francosko slikarstvo prvih desetletij našega stoletja. Njemu soroden je Carlo Clussi iz Vidma, ki se je podobno razvil pod vplivom vangoghovskega postimpresionizma in išče svoje pobude v vsakdanjem življenju, predvsem v furlanski krajini. Dalje je tu Enrico de Cilla, ki prav tako išče svoj izraz v širokem tonskem razponu barvne palete, čustveno pa je trdno povezan s kraškim svetom, s to trdo zemljo, kamenjem in kamnolomi, ki jih skuša oživetiti v svojih delih. Predvsem pa ga zanima svet kamnosekov, obrtnikov in delavcev, o čemer priča na primer slika »Cevlji delavca«. Slikar Cesare Mochiutti iz Gorice je predstavljen samo z nekaj risbami, ki nam ga kažejo kot v kompoziciji trdnega in zaključenega, preciznega risarja.

In končno še grafik Tranquillo Marangoni, naš znanec z raznih razstav, ki je predstavljen z zelo

Z razstave fur-
lanskih umetnikov
v Jakopičevem pa-
viljonu, Giuseppe
Zigaina: Portret
moža

lepo kolekcijo lesorezov. Ti nam
posredujejo bogato predstavo
dela tega grafika, ki je v lesorezu
našel izključno izrazilo za svoj
umetniško hotenje na tem po-
ročju in izdelal svoj sistem re-
zovanja do zavidljive višine. Njegov
gov sveta, upodabljanja je poln
družine v glavnem posvečen do
mačemu Monfalconu, tamošnjim
ladjedelnicam, tovarnam, pristan-
škemu življenju ter bližnji okoli-
lici kraškega sveta, njegovim
kamnolomom in kamnosekov. Če
prav vseskozi stvarim in bližnji
življenju, vendar to realnost pre-
oblikuje z romantiko in včasih
poezijo, kar daje njegovim delom
poseben čar.

IZ POGLAVJA O ŠOLSKI REFORMI

političnih interesov in ciljev. Ij lahko solsko delo poteka, jih se, ki se mu pravi enkrat tolektivnost. Toda pod to toleranco stjo se skriva strah, strah za strah pred premissivami, strah na ta strah diktira opreznost na mi je, kot da naša polpreteklost bo lahko premagana. Poklani samostojni poklilci in podjetjanja glasno izpovedujejo, so vi in zolci, kot jim kaže. Prosvojlo politično orientacijo, svoj

svoj družbeno-politični interes
sedaj temu, sedaj drugemu pre-
krat, ko njegova stranka vodi, je
njo oprezen zaradi tega, ker
je, da lahko s podne stolec s
jasno izraza pri šolskem delu,
pri vzgoji. Prirodne vede imajo
, ki jih zaradi »objektivnosti«
kaj sveta, družbene vede slone
odvinskih dejstev, ki jih zaradi
dežejo z družbenimi zakonitostmi.
edediteljivo sedanjosti. Otroku po-
liti manj povezanost. Znanje
od tega, kolikor ne zadeva v
ga, bo v tem ali onem pokleu
mu, je za novinarsko orfentico.

do sveta in življenja pa mu obli-

[illegible]

...nase, naprednega in social-
potem mora doseči enotnost raz-
dnost, do česar je še dolga pot,
ogumno začeli.

Marica Dekleva

PREJELISMO VOCENO:

V afriški puščavi, Naslikal Maksim Sedej. Slikanica, Cicibanova knjžarnica. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani.

H. Ch. Andersen, Palčica. Prevedel Rudolf Kresal. Ilustriral Milica Vogelcnik. Cicibanova knjižnica. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani. Ivanka Mežnar. Bila sem na smrti.

Strani 220, 8^e.
Francoske praviljice, Prevedeno
dr. Niko Kuret, Spremnó besedo
opomb dr. Niko Kuret, Ilustrirano

Reja: Delo, zdravje in starost.
redna knjiga Prešernove družbe
leto 1958. Ilustriral akademski slikar
France Uršič. Izdal Glavni odbor pri
Stranki.

šernove družbe v Ljubljani. 126. 8^a.
Jedilnik za vsak dan. Uredil Andreja Grum. Izredna knjiga Pr šernove družbe za leto 1958. 127. glavni odbor Prešernove družbe Ljubljani. Strani 112. 8^a.

g. Ljubljana, Strani 12, 6.

NASA SREČANJA Z NOVOIZVOLJENIMI PREDSEDNIKI SVETOV LJUBLJANSKEGA OKRAJA

S SEJE OKRAJNEGA ODBORA SZDL V NOVI GORICI

Kako urediti probleme tržišča

V vrsti srečanj s predsedniki okrajnih svetov smo večer zaprosili za intervju tudi novega predsednika sveta za tržišče ljubljanskega okraja Janeza Nedoga, ki nam je ustregel in odgovoril na zastavljeni vprašanji takole:

● **Kaj nam lahko poveste o najnovejših vprašanjih tržišča v Ljubljani?**

»Razmer na ljubljanskem tržišču ne moremo obravnavati ločeno od vprašanj blagovnega prometa v Jugoslaviji, ter od splošnih odnosov v proizvodnji in razdelitvi. Tudi za Ljubljano velja, da je trgovina zastopala za razvoj mesta in da vse teže pokriva naraščajoče potrebe.

Potrošnja v Ljubljani se je leto povečala kar za 30 %, namesto za 11 %, kakor smo predvidevali. Če računamo, da se bo v naslednjih letih postopoma še povečevala, potem je razumljivo, da bo naš svet moral največ skrbeti za razširitev trgovske mreže in povečanje zmogljivosti že obstoječih lokalov. Potrošniki bodo to občutili najbolj pri trgovini s specerijskim blagom, s kmetijskimi pridelki, z zelenjavo, sadjem in mesom.

ZBOLJSATI TRGOVNO MREŽO

Pri vsklajevanju naše trgovske mreže s potrebami potrošnika smo bili doslej preveč konservativni. Skrbeli smo bolj za zunanji videz lokalov in za ureditev prostorov po ustaljenih navadah, kot pa za hladilnike, hladilne pulte in drugo tehnično opremo, s pomočjo katere lahko povečujemo kapaciteto lokalov. Mislim, da bomo že v bližnji bodočnosti lahko zagotovili predprikaz različnih živilskih artiklov, s čimer bomo povečali obstoječe kapacitete in olajšali potrošnikom njih nabavo in uporabo.

V detajlistični mreži ne moremo biti zadovoljni s sedanjim sistemom organizacije. V centru

mesta so ponekod drug ob drugem lokalni različnih podjetij na debelo in na drobno. Zidove med njimi moramo začeti podirati, koder je to le mogoče. S tem bomo omogočili boljše postrežbo in zmanjšali režijo, dobili pa močnejše drobnoprodajne enote, ki bodo boljše založene, finančno močnejše in zato manj odvisne od nihanj na trgu. Razen tega bi bilo treba vskladiti tudi registracijo trgovin s potrebami potrošnikov. Specerijske trgovine bi bile lahko založene tudi z drugim blagom glede na potrebe določenega okolja.

TRIBE NOVI PRESKRBOVALNI CENTRI IN NOVA PEKARNA

V Ljubljani je en preskrbovalni center že zgrajen, trije pa so v gradnji. V prihodnjem letu je predvidena tudi gradnja nove velike pekarnice. Sploh je gradnja novih lokalov ena izmed nujnih nalog naše trgovske mreže. Hitrejši tempo gradenj pa sedaj ovirajo kreditni pogoji — obresti in anuitete. Samo najemnina za lokal v preskrbovalnem centru znaša 60 tisočakov brez obresti in anuitete. Za kreditne zmogljivosti specerijske trgovine je to preveč, če hoče obdržati sedanjo maržo in sedanje prodajne cene. Pri tem bodo morale posredovati občine tako, da bodo postale nosilci investicijskih kreditov. Sicer pa bomo morali sploh misliti, ali ne bi bilo prav trgovino z živili obravnavati med komunalnimi problemi pri izgradnji novih stanovanjskih naselij.

PRIZADEVANJA ZA STABILIZACIJO TRŽIŠČA

● **Kako bo svet v prihodnjem letu vplival na stabilizacijo tržišča?**

»Stabilizacija tržišča ni odvisna samo ali predvsem od politike OLO — našega sveta in od občinskih

Predsednik sveta za tržišče ljubljanskega okraja Janez Nedog: »Prizadevati si moramo, da trgovina ne bo več zastopala za razvojem. — Več možnosti za stabilizacijo tržišča.«

skih ljudskih odborov. Nanjo vpliva tako splošna gospodarska politika, kakor tudi odnosi med proizvodnjo in razdelitvijo, na primer razmerje med izvozom in notranjim trgom. S tem seveda ni rečeno, da mi ne moremo pri tem ničesar storiti. Nasprotno, imamo vrsto možnosti, tudi v trgovini z industrijskim blagom, v trgovini na debelo itd.

Najbolj neurejen pa je sedaj trg z mesom in kmetijskimi pridelki. Zanj so značilne velike razlike med odkupnimi in prodajnimi cenami. Vzroki za to so v neurejenem odkupu, v prevelikem številu posredovalcev, v pomanjkanju skladiščnih prostorov, transportnih sredstev in hladilnic. V Ljubljani bomo verjetno že v prihodnjem letu z dograditvijo nove moderne klavnice spustili staro in tako pridobili hladilnice ter skladiščni prostor. S tem bomo izboljšali tudi asortiment mesa in mesnih izdelkov. Ostala vprašanja v zvezi s tem pa bo Svet še proučil.

V ostalem bo na stabilizacijo trga lahko vplivala tudi kooperacija med državnimi posestvi, predelovalno industrijo in grosistično trgovino s kmetijskimi pridelki.

DELEZ POTROŠNIŠKIH SVETOV

Pri slabo urejenem trgu so seveda stalne možnosti za spekulacije in konjunkturalne dobičke. Ljubljana sicer v pogledu preskrbljenosti in stabilnosti tržišča ne zaostaja za drugimi večjimi potrošniškimi centri v državi. Vsekakor pa imamo nekaj primerov, ki kažejo na spekulacijo, največ v detajlistični mreži. Zato je razen ustvarjanja materialnih pogojev



in dobre politike za normalizacijo trga v tem času zelo pomembna kontrola in pomoč s strani potrošnikov. V trgovini s kmetijskimi pridelki in mesom bi dobri potrošniški sveti lahko precej pomagali.

VEŠ TRI DNI PRED NOVIM LETOM TRGOVINE ODPRETE

Na posvetovanju zastopnikov trgovinskih obratov v Kopru so med drugim sklenili, da bodo trgovine vse tri dni pred novim letom odprte, tako da bodo mogli potrošniki brez gneče in čakanja opraviti svoje nakupe. Ob tej priložnosti so ugotovili, da so trgovine razmeroma dobro založene z najrazličnejšim blagom. Edino ženske in matere tožijo, da ni dobrih živalskega ženskega in otroškega perila. Razen tega trgovina tudi ne more v zadostni meri ustreči povpraševanju po raznih gospodarskih strojih in aparatih. Obrtniki pa si žele, da bi se trgovine bolje založile z blagom, ki ga potrebujejo za izdelavo obrtnih izdelkov in opravljanje obrtnih uslug.

VOLITVE V KRAJEVNE ODBORE

V koprski občini so pravkar v teku priprave za volitve odbornikov v nove krajevne odbore. Predsednik občine tov. Mirko Jelerčič je v svojem poročilu o delu krajevnih odborov ugotovil, da so že dosedaj krajevni odbori opravili razmeroma izdatno delo in bili občini v precejšnji oporo. Posebno so se izkazali pri reševanju različnih krajevnih komunalnih vprašanj. Letos so krajevni odbori dali 22 pobud za krajevne samoprispeve. S tem so občan v posameznih krajih pokazali voljo, da z lastnimi sredstvi urejajo vsa tista prečja krajeva vprašanja, ki bi jih iz središča občine ne bilo mogoče hitro in izdatneje rešiti. V vseh 27 krajevnih odborih v koprski občini je sodelovalo 162 odbornikov, med njimi je bilo 31 žensk in 13 mladencev. SZDL, ki politično pripravi volitve v nove krajevne odbore, bo zato pri kandidiranju več število žensk in predstavnikov mladine. Kompetence novih krajevnih odborov bodo razširjene, med drugim bodo

krajevni odbori dobili v upravo splošno ljudsko premoženje in zemljišča agrarnih skupnosti.

RAZSTAVA ZGODOVINSKEGA GRADIVA V KOPRSKEM MUZEJU

Ob številni udeležbi občinstva je v soboto zvečer direktor okrajnega muzeja v Kopru tov. Janez Kramar odprl v mali galeriji poudarjen razstavo zgodovinskih dokumentov in gradiva iz NOB in dokumentov o borbi primorskih Slovencev iz prve italijanske okupacije pa vse do končne osvoboditve. Na razstavi, ki je veljala hkrati tudi v posvetitveni dneva JLA, je razporejena obilica dokumentarnega zgodovinskega gradiva, ki so ga člani Zveze borcev zbrali v zadnjem obdobju po vsem koprskem okraju. Ta važna pridobitev v koprskem muzeju je sad požrtvovalnega dela posameznikov, ki so ga opravili v zvezi s široko akcijo Zveze borcev, ki daje pobudo, da bi vsepovedno zbrali vso dosegljivo dokumentacijo o boju slovenskega naroda za osvoboditev.

ALI BI NA AVTOBUSNI POSTAJI IN TRŽNICI NE MOGLI BITI SVETLEJE?

Ob skromnejših sredstvih je popolnoma razumljivo, da komunalna uprava varčuje, kjer se le da. Ali kljub temu bi pa le bilo treba poskrbeti, da bi bili primeroma razsvetljeni vsi tisti javni prostori, kjer se zbira največ ljudi in se pretaka najbolj razgibano življenje. Pošteno razsvetljave je med drugim najbolj potrebna avtobusna postaja in prostor okoli nje. Tu se od mraka do poznih večernih ur drug za drugim vrste prihajajočih avtobusov. Vsa gneča avtobusov in potnikov se prelija in tiptje v nekakšni polsvetlobi. Če kdo sede v napačen avtobus, to na srečo še najmanjša nezgoda. Razen primer-

ne svetlobe si potniki tudi žele, da bi imeli ura na avtobusni postaji ne le svetlo, ampak tudi udoben. Razen avtobusne postaje je potrebna krepkejša razsvetljava tudi tržnice. Vse okoli nje žare javne svetilke. Prav tista, ki stoji na tržnici, pa je mrtva še nekaj mesecev. Nič čudnega, če je nedavno neznan zlikovec olupil okrasna drevesca na tržnici. Upoštevati je še treba, da je prav na robu tržnice javni higienski prostor, ki pa je s tržnico vred v temi.

PEKARNE SO USTREGLE POTROŠNIKOM

Ce smo nedavno grajali koprsko izbiro kruha in peciva, radi zdaj tudi povemo, da se je v zadnjih dneh položaj presenetljivo spremenil. V prodajalnicah kruha je čedalje večja izbira. Razen belega in črnega kruha imajo potrošniki na voljo tudi dober ržen kruh in hlebkov. Precej boljše je postala tudi izbira drobnega peciva.

POSVETOVANJE O VPRAŠANJIH KOMUNALNE SKUPNOSTI

Občinski odbor SZDL je minuli teden namenil svoje posvetovanje najrazličnejšim življenjskim vprašanjem komunalne skupnosti. V posebnem referatu je tov. Fani Stravs razgrnila pestro problematiko vsega tistega vsakega življenja, ki povzroča občani obilico drobnih skrbi, posebno ženskam, materam in končno tudi otrokom. Živahna razprava je pokazala, da se občani izredno zanimajo za to problematiko, ki jo bo mogoče uspešno reševati s čim bolj aktivnim državnim upravljanjem. Med drugim so žene naslovile na projektante in zidavalce novih stanovanjskih objektov ne pozabijo na prostore in vrtove, namenjene predvsem otrokom.

STARI PROBLEMI

Osnovne organizacije ZB v murskosoboškem okraju so imele letne konference

V prvi polovici decembra so bili letni občni zbori v večini osnovnih organizacij Zveze borcev v Pomurju. Na zborih so se bivali borci in aktivisti NOB zavzemali za rešitev mnogih problemov, katerim bo morala njihova organizacija posvetiti v prihodnosti mnogo več pozornosti, in domala povsod izbrali najboljše tovariše v nova vodstva.

Razen ustreznostnejšega reševanja kadrovskega vprašanja so na zborih zlasti poudarjali potrebo po aktivnejšem sodelovanju in uveljavljanju članov Zveze borcev v družbeno-političnem življenju, ureditvi članske evidence, večji skrbi za otroke padlih borcev in žrtev fašističnega terorja itd. Tudi komisije za zgodovinsko in spomeniško delovanje niso povsod zadovoljivo opravljale svojega poslanstva. Gradiva, ki čaka zgodovinarje, je sicer zbrana že precej, toda to gradivo bo potrebno izpopolniti. Po vojni so postavili precej spomenikov in odkrili mnogo spomenikov plošč, toda le-te povsod ne ustrezajo

niti kot umetnina niti niso verna velikim dogodkom. V bodoče bodo morali obeležja postavljati po določenem programu, zlasti še v krajih, ki so bili nosilci zgodovinskih dogodkov v narodnoosvobodilni vojni. Tudi vsa grobišča padlih borcev NOV in rdečearmejscev še niso znana. V Bistrici nameravajo že prihodnje leto dokončno urediti grob padlega narodnega heroja Jakoba Molka.

Razprava o teh vprašanjih, ki jih bodo morale organizacije Zveze borcev rešiti že v bližnji prihodnosti, se bodo nadaljevale tudi na konferencah, ki bodo v vseh občinah do 15. januarja prihodnjega leta. Na okrajni konferenci pa bo vsakih 30 članov zastopal po en delegat. Delegete bodo izvolili na občinskih konferencah Zveze borcev.

-že

Na grmskem hribu v Novem mestu, kjer se stara cesta prevesi proti Gotni vasi, se odpre prelep razgled na Gorjance. V njihovih dolinah in na njihovih področjih žive večinoma ljudje, ki jim je revščina botrovala. Vendar se je v zadnjih letih tudi tu marsikaj spremenilo. Mi skoraj družine, ki ne bi imela vsaj enega svojega člana v industriji, trgovini ali pa v obrtništvu v Novem mestu in njegovi bližnji okolici; del te množice hiti z vseh strani vsako jutro tudi v podjetje »Mizarstvo« — Novo mesto, ki ima svoje delovne prostore v neposredni bližini prijazne Gotne vasi.

»Sentvid v malem«

Kar pomeni Ljubljani Sentvid pri Ljubljani, pomenijo:

Za ta novomeški »Sentvid v malem« lahko mirne duše trdimo, da se je rodil kot zdrav otrok zdravih staršev. V zgodnjih letih časa — v razvoju splošnega gospodarskega napredka na Dolenjskem — je rastle od leta 1947 kot majhno obrtno podjetje in v zraslo v veliki »Opremales«, kot se je za svojo desetletnico to podjetje preimenovalo.

Novo mesto v zrcalu



OB DESETLETNICI VZORNEGA PODJETJA

Vredno praznovanja in priznanja

Gotna vas, Brod, Drska in še kaka druga vas za Novo mesto, še več, za Dolenjsko. V omenjenih krajih so že odnekad pravi mojstri-mizarji.

Za ta novomeški »Sentvid v malem« lahko mirne duše trdimo, da se je rodil kot zdrav otrok zdravih staršev. V zgodnjih letih časa — v razvoju splošnega gospodarskega napredka na Dolenjskem — je rastle od leta 1947 kot majhno obrtno podjetje in v zraslo v veliki »Opremales«, kot se je za svojo desetletnico to podjetje preimenovalo.



»Kamen do kamna, zrno do zrno...«

Majhna delavnica je imela leta 1947 na Ragovskih cestih v Novem mestu komaj pet delavcev, leto kasneje že v malo večji zgradbi 12 delavcev, leta 1949 je številka zaposlenih narasla že na 25 — ob desetletnici pa je priznana tovarna pohištva.

Prva leta po vojni, ko še ni bilo surovini in ko je bilo uslužnostno delo skoraj bela vrana, ko je primanjlovala kvalifikacij delavcev, je podjetje usmerilo svojo dejavnost za potrebe prebivalstva. Ljudem in skupnosti je nudilo stavbne izdelke, pohištvo, sicer skromno, in tudi manjših popravil se ni otepal. V tem času je podjetje »obogatelo« s tapetniškim, kolarskim in sodarskim oddelkom. Tako je potrošnik prihajal do uslug in izbire. Furnirano pohištvo je prenehalo biti deveta dežela, okenski okviri, vozovi, sodi in celo čolni so bili izdelki te delavnice. Celotno uslužnostnega žaganja drv po ulicah se tedanje »Mizarstvo« ni »sramovalo« in je s tem napravilo velike usluge prenekateri družini in ustanovi v Novem mestu in okolici.

»Vsaka doba daje svoj pečat ljudem in krajem.«

Po letu 1952 so se v Novem mestu osnovala mnoga nova podjetja, ki so »po svoje« razbremenila tedanje »Mizarstvo« in nudila ljudem, ustanovam in drugim industrijskim podjetjem

zmerom večjo možnost, opremiti svoja stanovanja, pisarne in delavnice. V tem se ne odraža le skrb občine, marveč tudi »Mizarstva«, ki je ustanovljalo podjetje za podjetjem. »Mizarstvo« je s brezplačnim prenosom osnovnih sredstev ustanovilo kot popolnoma samostojno podjetje »Tapetništvo«, ki danes vrtic z »Opremalesom« koraka hitro naprej. In ker se je tedanje »Mizarstvo« odločilo izdelovati le najbolj kakovostno hišno opremo, se je ločilo tudi od navadnega »mizarstva«. Spet z brezplačnim prenosom osnovnih sredstev je ustanovilo na Brodu »Mizarstvo«, ki danes dela tisto, kar je nekoč delalo »Mizarstvo« — Novo mesto.

Postena računica ni nikoli napak

Delavski svet, vodstvo in ves kolektiv »Mizarstva« se je zavedal velikega pomena umnega gospodarjenja. Podjetje je redno plačevalo vse obveznosti ter anuitete. V vsem desetletnem obdobju ni bilo kaznovano. Plače so delavcem in uslužbenecem zmerom pravičeno izplačevali. Pred leti je podjetje utrpelo veliko škodo, pogorela so skladišča in kolarska delavnica. Takrat so mu obljubili pomoč, do katere pa ni prišlo. Najeti je bilo treba posojilo. Takrat še majhno podjetje, ki je doseglo komaj tolikšen prebremenila tedanje »Mizarstvo« in nudila ljudem, ustanovam in drugim industrijskim podjetjem

Vendar, nova in lepa tovarniška zgradba je zrasla, članom delovnega kolektiva niso delili dobička, ves denar je ostal v »hiši« in čuval vse štiri vogale podjetja. Temu in pa zmerom večji storilnosti ter kakovostnejšim izdelkom je pripisati zmago. Sele letos, ko je delovna storilnost dosegla zavidljivo višino, ko se podjetje že čuti trdno na nogah, je delavski svet sklenil razdeliti odstotek dobička.

Od leta 1954 delajo že v novi zgradbi pri Gotni vasi.

Brutto produkt na enega delavca je takole zapisal:

Leta 1954	— 574.400 din
(100 %)	
Leta 1955	— 619.480 din
(108 %)	
Leta 1956	— 782.620 din
(136 %)	
Leta 1957	— 1.160.000 din
(201 %)	

Ker niso v tem času nabavili nobenih novih strojev, je to dejansko uspeh delovne storilnosti in dobre organizacije proizvodnje.

Za leto 1958 je vsa proizvodnja, ki je od letošnje povečana za 30 odstotkov že prodana. V teh dneh praznovanja bo podjetje »Opremales« dobilo nešteto čestitk. Od posameznih ljudi pa do treh reprezentativnih hotelov v Beogradu, katerim je podjetje izdelalo vso hotelsko pohištveno opremo. Od Gospodarskega razstavišča, od katerega je podjetje dobilo odlikovanja in priznanja, saj so bili njegovi izdelki med najboljšimi v Sloveniji. Vse to naj bo skupnostni porok, da tak kolektiv ne bo odnehal, marveč da bo tudi v bodoče imel pred očmi človeka in njegove potrebe.

Jože Bon

PLENUM KOLESARSKE ZVEZE JUGOSLAVIJE

Za večje nagrade dirkačem

Sedem slovenskih med osemnajstimi tekmovalci za skupne treninge — Kategorizacija šole spomladi

Beograd, 23. dec. V Beogradu je bil večer plenum Kolesarske zveze Jugoslavije, na katerem so sprejeli predlog za preračun, odobril koledar in razpravljali še o drugih problemih. Kategorizacija kolesarjev, niso izvedli, marveč tudi to storili na prihodnjem plenumu, ki bo spomladi. Predsednik kolesarske zveze KZJ Slobodan Bosilić je prebrl priporočila, da je nujno potrebno kolesarje bolj nagraditi na naših dirkah.

Naši kolesarji bodo v prihodnjem letu tekmovali na naslednjih večjih mednarodnih dirkah: Varšava-Berlin-Praga, 2-15. maj, »Tour de France« 8.-15. junij, »Po Jugoslaviji« 3.-9. avgust, svetovno prvenstvo ob koncu avgusta in eventualno tudi »Po Evropi« 12.-21. sept. Budimpešta-Zagreb ob koncu aprila, »Po Bolgariji« ob koncu junija, »Okoli Slovaške ali okoli Romunije v

avgustu ozir. v septembru, »Po Dolni Avstriji« 23.-26. maj, »Po Poljski« 10.-21. sept., »Okoli Avstrije« 4.-12. julij, »Slovaška ekipa« 2. junija do 2. julija, »Sofija-Niš-Skopje« 9.-10. sept., »Po Grčiji« po 10. septembru.

Državni prvak bo dobil titulo šole po treh dirkah. Dirke za državno prvenstvo bodo 1. junija na Hrvaškem, 20. junija v Sloveniji in julija v Srbiji. Dirke za državno mladinsko prvenstvo bodo 1. junija na Hrvaškem in 20. julija v Sloveniji. Razen omenjenih bo

še niz dirk z domačo in mednarodno konkurenco.

Skupne priprave najboljših tekmovalcev bodo: od 4. do 23. marca v Opatiji, od 6. do 27. aprila pred dirko Varšava-Praga, od 20. do 21. julija pred dirko »Po Jugoslaviji« in pred svetovno.

Za prvi skupni trening je določenih 18 vozačev: Šebenik, Zidan, Zirovnik, Novak, Bajc, Valant, Flajs, Levačič, Valčić, Jugo, Sime in Jost Bajlo, Bragan, Pagrovič, Čvejin, Krebelj, Milenković in Vrhovšek.

Nedeljski sprehod po celjskih športnih igriščih

PREK 2000 DIJAKOV NA POHODU

I. in II. celjska gimnazija pa sta s svojimi 2200 dijakov v počastitev dneva JLA organizirali orientacijske pohode. Udeleženci pohodov so bili razdeljeni kar v 321 skupin. Po starostni zmogljivosti so imeli proge od 6 pa do 16 km dolge, vmes pa so morali reševati tudi do 200 različnih terenških nalog, med njimi tudi skiciranje, streljanje, določanje razdalj, orientacijo in hojo ob pomoči zemljevida, kompasa in podobno.

Okrajni strelski odbor Celje pa je na Dan JLA organiziral tradicionalni patrolni tek s streljanjem, ki se ga je udeležilo 10 moških in 2 ženski ekipi. Razveseljivo je ugotovitev, da smo na letošnjem teku videli le mlade ljudi in da so prevladovala skupine iz šol in taborniške organizacije pred strelskimi družinami.

Tehnični rezultati: moški — 1. SD TEMPO (Jager Tonček, Tržan Ciril in Gmajner Jože) 4:16, 2. SD »I. celjska četa« — 4:44, 3. II. gimnazija (VII. a) — 5:11, 4. SD Kovinar Store — 5:21, 5. Taborniki »Rod gorskih borov« — 7:07 itd.; ženske — 1. SD Ivo Ribar (se-

stre Lebanove) — 5:06, 2. Zmagovalni ekipi sta prejeli prehodna pokala od Okrajnega odbora ZB, NOV in Okrajnega sindikalnega sveta.

NE LE V SAN PAULU, TUDI V ZALCU...

Za zaključek pa še dve tri novice. Pred dnevi so v Celju bili izpiti za nogometne sodnike. Od devetih kandidatov jih je uspešno opravilo izpit sedem. To skromno število še kar mnogo pomeni za celjsko nogometno podzvezo, še posebej razveseljivo pa je dejstvo, da so vsi novi sodniki iz podeželja.

V Zalcu zopet pripravljajo Silvestrov tek, ki bo 31. t. m. ob 13.00 po žalskih ulicah. Letos je tek razpisan le za člane in mladince na progah 2000 in 4000 m. Pa še majhna skrivnost! Tudi v Celju zbirajo najboljšega športnika leta. Lokalni časopis anketa celjsko šolsko mladino (prek 2000), celjski radio pa športne delavce...

Bežen sprehod po celjskih športnih terenih in prostorih nam kaže določeno življenje in razgibanost, ki ga pri celjskih športnikih ne zmanjka vse leto.



Robinsonov sinček še ne ve, ali bo pevec ali boksar, ali pa oboje hkrati kot njegov oče

kategoriji. Kmalu potem že ni bilo več boksarja, ki bi se hotel spustiti v borbo z njim. Postal je objesten. Veliki dohodki so mu omogočili, da je potoval od borbe do borbe s celim štabom, v katerem so bili soproga Edna Mae, njegova trenerja Pee Wee Benle in Harry Willey, sekretar June Clark, bričev Roger Simon, menažer Galford, učitelj golfa Joe Rosch in celo nekaj dvorni hroček, nek prilikaec, ki ga je Robinson pobral v Parizu. Drugače pa Robinson ni razpisal denarja. Ku-poval je posresta in hiše v Harlemu in odpiral trgovine. Za njegovo priljubljenost so poskrbeli dvoboji pri katerih je zaslužil samo simbolični dolar in v Franciji frank. Ves dohodek pa je prepustil za dobrotne namene, predvsem pa za borbo proti raku.

14. februarja 1951 je premagal La Notta in osvojil še drugi naslov svetovnega prvaka. Toda tudi najlepša pesem ima svoj konec. Robinson se je podal na turnejo po Evropi, kjer se je v številnih nastopih izčrpal. Preutrujeni sampon je v Londonu izgubil svoj naslov proti odličnemu angleškemu mutantu Turpinu. Robinson ne bi bil največji boksar zadnjega desetletja, če mu ne bi uspelo v povratnem srečanju po treh mesecih premagati Turpina.

Mnogo mlajši Turpin se je za to borbo odlično pripravil in neusmiljeno obdeloval »Sugera«, ki se je s poškovano arkado že prav težko branil. V tem obupnem položaju pa je tvegaj svoj poslednji napad in Turpin je obelžal k. o. Robinson je bil zopet v posesti dveh naslovov in zelel je doseči največji podvig, ki je kdaj koli uspel kakemu boksarju. Hotel je osvojiti še tretji naslov. Sredi poletja 1952 se je srečal z Joe Maximom v borbi za naslov svetovnega prvaka poltežke kate-

gorije. Sedem rund in pol je vodil po boksarja, ki bi se hotel spustiti v borbo z njim. Postal je objesten. Veliki dohodki so mu omogočili, da je potoval od borbe do borbe s celim štabom, v katerem so bili soproga Edna Mae, njegova trenerja Pee Wee Benle in Harry Willey, sekretar June Clark, bričev Roger Simon, menažer Galford, učitelj golfa Joe Rosch in celo nekaj dvorni hroček, nek prilikaec, ki ga je Robinson pobral v Parizu. Drugače pa Robinson ni razpisal denarja. Ku-poval je posresta in hiše v Harlemu in odpiral trgovine. Za njegovo priljubljenost so poskrbeli dvoboji pri katerih je zaslužil samo simbolični dolar in v Franciji frank. Ves dohodek pa je prepustil za dobrotne namene, predvsem pa za borbo proti raku.

14. februarja 1951 je premagal La Notta in osvojil še drugi naslov svetovnega prvaka. Toda tudi najlepša pesem ima svoj konec. Robinson se je podal na turnejo po Evropi, kjer se je v številnih nastopih izčrpal. Preutrujeni sampon je v Londonu izgubil svoj naslov proti odličnemu angleškemu mutantu Turpinu. Robinson ne bi bil največji boksar zadnjega desetletja, če mu ne bi uspelo v povratnem srečanju po treh mesecih premagati Turpina.

Mnogo mlajši Turpin se je za to borbo odlično pripravil in neusmiljeno obdeloval »Sugera«, ki se je s poškovano arkado že prav težko branil. V tem obupnem položaju pa je tvegaj svoj poslednji napad in Turpin je obelžal k. o. Robinson je bil zopet v posesti dveh naslovov in zelel je doseči največji podvig, ki je kdaj koli uspel kakemu boksarju. Hotel je osvojiti še tretji naslov. Sredi poletja 1952 se je srečal z Joe Maximom v borbi za naslov svetovnega prvaka poltežke kate-

Robinson je septembra letos izgubil naslov svetovnega prvaka v welter kategoriji. Premagal ga je Carmen Basilio, Američan italijanskega porekla. Robinson še nikoli ni bil tako pobit kot po tem porazu. Za povratni dvoboj se še ni odločil. Robinson ima namreč 37. Basilio pa 22 let



Leta 1951 je Robinson v Berlinu boksar s Nemcem Hechtom. Zaradi preizkušnje udarca je bil diskvalificiran. Del občinstva ga je napadel s steklenicami, tako da se je moral črni boksar umakniti v garderobo pod zaščito policije

Veliki črnci iz Harlema si danes služijo denar z boksom, najem in plesom pa zopet z boksom. In prav tako si ga služijo pred 20 in 30 leti. Danes 37-letni Ray »Sugar« Robinson se je rodil 3. maja 1920 v Detroitu kot Walker Smith. To je namreč njegovo pravo ime. Gmotne razmere v katerih je odrasel niso bile ugodne. Ko pa sta se starša ločila so postale razmere obupne. Tedaj je mladi Smith zaslužil svoje prve dolarije. Priključil se je skupini vrstnikov, s katerimi je plesal po cestah in izvajal mimoidoim drobne kovanice, kadar pa je bil prost, se je potikal v prostorih tamkajšnjega boksarskega kluba. Njegova velika želja je bila boksati tako kot njegov vzornik Joe Louis. S 13. leti je res že prvič nastopil. Za skromno vato 15 dolarjev je premagal nekoga črna. Od tedaj dalje je bil »nastavljen« in je za vsako zmago prejel 15, za poraz pa 10 dolarjev.

V tem času se je Walker Smith prelevil v Ray Robinsona. S 15. leti še ni imel pravice nastopati kot klubi re-

rundah. Povratni dvoboj je za bivega svetovnega prvaka še usodnejši. Knockout v drugi rundi. 30-letni »Sugar« pa kljub neštetim zmagam za menažerje še vedno ni zanimiv. Nihče mu ne pripravi velikih nasprotnikov in tako se tri leta preživlja kot boksar za denar — sparing partner najrazličnejšim nasprotnikom, od velter do težke kategorije. V tej prvič okusi poraz v borbi proti Jacku La Motti, ki ga je premagal po točkah. Robinsonova osveta je bila kruta. V naslednjih letih ga je štirikrat pobil na tla.

Vrsto zmag ni prekinil niti vojaški rok. Z Joe Louisom sta potovala od epote do epote in s svojimi nastopi navduševala vojake. Ob neki priložnosti pa se je vojak — belec spoznal in zmerjal »črnega bombardierja« s svojjo. To je »Sugarja« tako ogorčilo, da je brez milosti zbil žalivca na tla. Zato so ga takoj odslovili iz vojske.

Po povratku v ring se je začela njegova strma pot k slavi. 20. decembra 1946 je k svoji 74. zmagi pridružil še naslov svetovnega prvaka v wel-

Brzjavke

● BRUSELJ, 23. dec. (AFP). Plavalci in vaterpolisti Jadrana iz Hercegnovega so v Gandu dosegli tele rezultate: vaterpolisti so premagali domači klub Gentse s 7:3, Volčansek je zmagal na 10 m metulček 1:07,4, Pele 200 m prsno v času 2:51,0, na 100 m prsno in bil Valčansek drugi.

● BEograd, 23. dec. — Na hokejskem turnirju v Beogradu je zmagal Partizan, čeprav je igral z »Ljubljano« neodločeno 2:2, druga je »Ljubljana«, tretji pa Tašmajdan.

● ZAGREB, 23. dec. — Na silvestrovem polnočnem teku v Sao Paulu bo imel Mihalič najhujše nasprotnike v Kuei (SZ), Poljaku Križkovjaku, Anglu Knaghtu, Pinu Postiju, Italijanu Peroneu, Špancu Amarosu, Nemcu Lauferju in Avstrijcu Gruberju.

VSE V ENEM STAVKU

250 milijonov za telesno kulturo

Na plenumu zbora smučarskih sodnikov Jugoslavije so delegati izvolili Ante Gnidovec, podpredsednik smučarske zveze Slovenije, za častnega predsednika te organizacije. Zvezna ljudska skupščina je odobrila dotacijo 250 milijonov dinarjev za telesno-kulturno organizacijo. Zlet »Bratstva in

enotnosti«, ki ga vsako leto prireja »Partizan« Hrvatske in ki na njem sodelujejo tudi člani te organizacije iz drugih republik, bo prihodnje leto v Sisku, in sicer 22. junija pod pokroviteljstvom generalpodpoveljnika Rada Janjica. — Širokovni tajnik Kegljarske zveze Hrvatske Rudolf Radošević je sestavil lestvico najboljših hrvatskih kegljačev za 1957. leto: Pogelšek, Smoljanović, Hladnik, Kombol, Lukas, Zlatić itd. — Na letni skupščini Hrvatske plavalne zveze v Zagrebu so izbrali za novega predsednika dr. Dušana Arnerja. — Prvič odkar je med profesionalnimi teniskimi igralci iz Hoad premagal svojega rojaka Rosevala. — Na teniskem prvenstvu južne Avstralije je mladi American Holmberg pripravil veliko presenečenje z zmago nad Avstralcem Rosevellom. devetnajstletni Avstralec Laver pa je premagal ameriški reket št. 2, Flama. — Vzhodnonemška telovadna reprezentanca je izgubila s Poljsko z razliko treh točk. — Olimpijski zmagovalec na tri tisoč metrov ovire v Melbourneu Chrisprache je objavil članek, v katerem se zavzema za priustitve profesionalnih sportnikov k olimpijskim igram.

Izgubljeni rokoborci

Zadnje dni neprestano brnijo telefoni na liniji Zrenjanin-Beograd, na rokoborski zvezi Jugoslavije pa so izmenjali že vrsto brzjav z Moskvo. Od kod ta vznemirjenost? Gre za rokoborce Proleterja in Zrenjanina, ki so 6. decembra odpotovali v Moskvo, vrniti bi se morali 19. t. m., jih pa še vedno ni domov. Tako so med drugim zamudili tudi termin za polifinalni dvoboj državnega prvenstva, ki bi moral biti minulo nedeljo.

Zanimivo je, da o rokoborcih ni nobenih vest iz Sovjetske zveze. Prišlo je le kratko poročilo, da so v Kijevu izgubili 1:6 proti mestni reprezentanci, ki pa naj bi bila pravzaprav reprezentanca SZ.

Po dvasetih dneh je vendar prišla prva novica. Rokoborec Vukov je pisal pismo svoji ženi, iz katerega je razvidno, da so naši rokoborci v Moskvi, čeprav niso imeli v nastru te turneje. O rezultatih ni niti besede.

● RIO DE JANEIRO, 23. dec. (UP). Brazilac Jose Teles je v Sao Paulu dosegel nov južnoameriški rekord v teku na 100 m z rezultatom 10,2.

Še opozorilo za vas:

Vsak dan mislite na to, da bo 15. marca 1958

VELIKO NAGRADNO ZREBANJE

Ob tej priložnosti bodo dobili štirje srečni nagrajenci vsak po eno motorno kolo »MOPED« znamke »CO-LIBRI«, osem nagrajencev bo dobilo vsak po eno ROGOVO KOLO, pripravljene so tudi druge lepe nagrade.

Ce hočete biti med srečnimi dobitniki, je nujno, da ste vsaj tri mesece naročeni na »Ljudsko pravico« ali »Ljubljanski dnevnik«, Zato ne odlašajte — takoj naročite, da vam ne bo žal!

Državni sekretariat za zunanje zadeve

razpisuje

natečaj

za sprejem

uslužbencev

pripravnikov za diplomatsko konzularno stroko

Natečaja se lahko udeleže državljani FLRJ, ki so dokončali pravno, ekonomsko ali filozofsko fakulteto.

Prijavi za natečaj, kolkovani s 30 din, morajo kandidati priložiti:

- življenjepis (ki mu je treba priložiti podatke o sodelovanju in članstvu v družbenih organizacijah);
- overovljen prepis fakultetne diplome domače ali tuje univerze (nostrificiran);
- overovljen prepis vseh dokumentov, predvidenih s členom 50 Zakona o državnih uslužbencih, razen zdravniškega spričevala, kakor tudi fotografijo 4,5 x 6;
- dokumente o službovanju, če je bil v delovnem razmerju;
- dokaz o urejeni vojaški obveznosti;
- poštno znamko za 50 din za pismeno obvestilo kandidata o izidu natečaja.

Za pripravnike diplomatsko konzularne stroke se lahko prijavijo kandidati, ki niso starejši od 27 let.

Pri sprejemu bodo imeli prednost kandidati, ki so diplomirali z odličnim ali prav dobrim uspehom z znanjem francosčine, angleščine, ruščine ali kakega drugega tujega jezika. Sprejemni izpit je pismen in ustnen.

Pismeni del izpita obsega:

- spis v srbohrvaščini;
- krajši spis v francoščini, angleščini, ruščini ali drugem tujem jeziku;

Ustni del izpita obsega:

- diplomatska zgodovina (splošna in nacionalna — skrajšan obseg) 19. in 20. stoletja;
- mednarodno javno in zasebno pravo;
- gospodarska geografija sveta in gospodarska geografija FLRJ;
- državna ureditev FLRJ;
- ekonomika FLRJ;
- tuj jezik.

Prijave za natečaj se sprejemajo zaključno s 30. januarjem 1958.

Do 1. aprila 1958 bodo kandidati obveščeni, če jim je dovoljeno polaganje sprejemnega izpita.

Prijave, ki ne bodo imele vseh navedenih prilog ali ki bodo prišle po 30. januarju 1958, ne bodo upoštevane. Kandidati, ki jim bo dovoljeno polaganje sprejemnega izpita, bodo zdravniško pregledani v Državnem sekretariatu za zunanje zadeve neposredno pred izpitom.

Izpitni se bodo začeli 1. junija 1958.

Potne stroške za kandidate iz notranjosti, ki jim bo dovoljeno polaganje sprejemnega izpita, poravnava Državni sekretariat za zunanje zadeve.

Kandidati lahko dobe izpitni program in podrobna pojasnila pri Komisiji za natečaj v Državnem sekretariatu za zunanje zadeve, telefon 27-917, soba 26, vsak dan od 8. do 10. ure.

Iz Državnega sekretariata za zunanje zadeve

Kdo je kriv?

- Instrumentarka je
- dobila pet
- mesecev zapora,
- zdravnik pa je bil
- obsojen pogojno

Na operacijski mizi je ležala pacientka, nemški kirurg prof. Friedrich Schöcherer pa je pripravil vse potrebno za plastično operacijo na njenem obrazu. Medicinski sestra Heleni je naročil, naj mu pripravi injekcijo z novokainom za delno omdrvice. Sestra mu je dala injekcijsko



Grška ladijska družba je organizirala v okolici Aten zdravilišče in okrevališče za mlade žrtve otroške paralize. Posnetek kaže otroka v kopeli, okoli njega pa je kopača zapletenih aparatov, ki naj bi razen vode vsak po svoje prispevali, da bi se mu čez čas vrnilo zdravje.

Iglo, profesor je dal injekcijo. Nenadoma se je zdržnil, zakaj pacientka je prebledela in je umrla čez dobre četiri ure. Kdo je kriv, profesor ali se-

stra? Namesto novokaina je bil v injekciji zepirol, ki ga uporabljajo v operacijskih dvoranah kot razkuževalno sredstvo. Prišlo je do razprave, sodišče je obsodilo prof. Schöchererja zaradi nenamerne uboja na šest mesecev zapora pogojno, bolničarka Helena pa je dobila pet mesecev zapora.

Profesor ni bil zadovoljen z obsodbo in se je pritožil na višje sodišče, ki je ukazalo obnovo postopka. Prof. Schöcherer se je zagovarjal takole: »Nisem ukazal, da bi moral biti med operacijo pri rokah zepirol, in ga tudi nisem zahteval.« Bolničarka Helena, ki je na prvi razpravi priznala, da je izročila profesorju napolnjeno injekcijsko iglo, je na ponovnem zaslišanju vztrajno trdila, da ni nikoli polnila injekcijskih igel, marveč da je to vedno delal profesor sam.

Kot strokovnjake so zaslišali kirurge mednarodnega slovesa, ki so vsi podpirali obtoženčev zagovor. Tako je dejal profesor Bauer iz Heidelberga, da opravi kirurg pri srednji operaciji do 400 nalog, zato se mora povsem zanesati na pomoč svoje medicinske sestre oziroma instrumentarke.

Javni tožilec pa je vprašal takole: »Mar kirurg skrbi samo za svoj nož in odgovarja samo zanj? Sodišče zahteva od njega večjo odgovornost, ker se je bolnik zapel na življenje in smrt njemu, ne pa bolničarki.«

Na ponovni razpravi sodišče ni odzvalo profesorju Schöchererju odgovornosti za pacientkino smrt. Tudi to pot je dobil štiri mesece zapora pogojno.

Drobne ZANIMIVOSTI



Dvanajst let bodo svetili žarometi, ki jih je postavila železniška uprava na glavni newyorški postaji in so napolnjeni s posebnim plinom, imenovanim »kripton 85«. Ko bo popustila svetilna moč, bo mogoče žarnice ponovno napolniti. V atomskem laboratoriju železniške uprave delajo poskuse tudi z radioaktivnim tritijem, ki naj bi postal prav tak vir svetlobne energije.

SMOLA NA LETALSKI STEZI Na francoskem letališču St. Nazaire so popravljali vzletno stezo. Med delom so na več krajih postavili table z napisom: »Pozor, svez katrani!« Zajec, ki je prišel mimo, seveda ne zna brati, zato je skočil na stezo in se prilepil. Njegovo premetavanje sta opazila skobca, ki sta se pogledala nanj. Pa se je tudi njima primerilo isto: s krili sta mahala in nazadnje onemogla obležala sredi katrana. Vse tri so rešili delavci, ki so popravljali stezo.

NAJSTAREJŠA STROJEPISKA Londonska strojepiška Mabel Curtis si je morala pred kratkim poiskati novo službo, ker so zaprli urad, v katerem

je bila prej zaposlena. Pri tem ni bilo nič nenavadnega, če bi Mabel ne bila prababica. Se vedno dela po osem ur in pravi, da je pri delu dokaj natančna.

ZLATA CELADA NA NJIVI Japonski kmet je našel na njivi pri kraju Nara zlato moneta celado, ki o njej menijo strokovnjaki, da je stara 1500 let in velja za eno najpomembnejših izkopanin na Japonskem.

Značilnost Japoncev, prebivalcev »dežele vzhajajočega sonca«, je med drugim tudi to, da so do skrajnosti skromni in z malim zadovoljni. Zunanji videz dajejo tej njihovi lastnosti tudi igračkam podobne stanovanjske hišice sredi Tokia (večji posnetek), japonska žena, simbol zadovoljne skromnosti, pa hodi s težkim bremenom na plečih v svojih lesenih opankah brez tožbe tudi po več kilometrov daleč. Uporaba prometnega sredstva bi pomenila zlasti v skromnejših družinah prekršek proti določilom o varčnosti.



Centrale v tajgi

Se nedavno je bil med Novosibirskom in starim sibirskim mestecem Berckom velik gozd. Med strnjanimi bregovi, ki jih je prerasčalo stoletno drevje, je tihotel Ob, ena največjih rek na svetu. Glede vode je ta reka osemkrat večja kot Dnjeper in skoraj dvakrat večja kot Volga. Projektanti so izračunali, da bi na Obu lahko zgradili devet močnih električnih central. Najprej so se odločili za novosibirsko hidrocentralo, ki so jo začeli graditi pred nekaj leti.

Zdaj bi človek le težko spoznal nekoč puste, nenaseljene kraje. Zemeljski nasipi in betonski zidovi so Obu zaprli pot, nastalo je jezero, ki zavzema desetine kvadratnih kilometrov. Novosibirska centrala je že dala prvi industrijski tok novim tovarnam na tem področju.

Madžarska odprava v Afriki

Po najnovejših poročilih, ki jih je prejel budimpeštanski prirodoslovni muzej, se je prva madžarska raziskovalna odprava vrnila iz puščave v Kairo in se bo čez nekaj dni vkrcala na ladjo »Debreczin« v aleksandrijskem pristanišču. Mladi raziskovalci so nabrali in vzeli s seboj več tisoč manjših živali. Večinoma so proučevali nevretenčarje. Tudi ornitolog je zadovoljen, saj je opazoval skupno 21 vrst ptic in jih ujel 71. Med ulovljenimi pticami je tudi nekaj redkih predstavnikov živalskega sveta.

Tudi vzrok za ločitev

Ljubosumni mož, ki je menil, da žene v spanju po resnici odganjajo na vprašanja, je svojo ženo začel v takem stanju izpraševati najrazličnejše reči. Dolžil jo je, da ima skrivne zveze, in je takole začel: »Pojdiva danes spet ven, prav tako kot včeraj, saj tvoji mož ne bo ničesar izvedel o tem.« Seveda možakar ni upošteval, da žene včasih zelo rahlo spijo...

Vse to je pripovedovala sedemletna Wandtova pred dnevi pri sodišču v Los Angelesu, kjer je vložila tožbo za ločitev. Rekla je, da je bila dovolj budna in je razumela moževa vprašanja, vendar zaradi utrujenosti ni odgovorila. Sodišče je ugodilo njeni zahtevi.

»Proizvodnja strokovnjakov«

Znanstveniki pod povečevalnim steklom — Kakšen je tipični ameriški znanstvenik?

- Skupina strokovnjakov, ki jo
- je sestavila ameriška nacionalna
- na fundacija za znanost, je
- skušala odgovoriti na vpraša-
- nje, iz kakšne sredine izhajajo
- tipični znanstveniki. Z analiza-
- mi biografij in po psihosocial-
- tičnih metodah naj bi ti stro-
- kovnjaki ustvarili predstavo
- značilnega ali povprečnega
- ameriškega znanstvenika.

Pred kratkim je ta skupina objavila prve rezultate svojih raziskav. Morda bi se nihče ne menil zanje, če bi ne bilo zdaj obdobje sputnikov in bi Američani v tej zvezi ne razpravljali o šolskem sistemu za izobraževanje svojih tehničnih in znanstvenih kadrov.

Kakšen je po ugotovitvah strokovnjakov ameriški znanstvenik? Strokovnjaki kolumbijske univerze so analizirali doslej 229 raznih knjig o učenjakih, nekatera teh del so pisali sociologi in psihologi, fiziki, kemiki, inženirji, matematiki itd. Analizo so izpolnili razgovori z učenjaki. Tipičen znanstvenik, ki proučuje naravoslovje in eksaktne vede, je po ugotovitvah ameriških psihologov ali edinec ali pa najstarejši otrok — vse seveda drži le v splošnih potezah — izvira iz severnega ali srednjega dela ZDA, njegovi starši pa sodijo med premožnejše intelektualce. Po navadi so ameriški znanstveniki iz protestantskih ali židovskih družin, katoličanov je malo, toda psihologi to pripisujejo socialno-gospodarskim, ne pa verskim činiteljem.

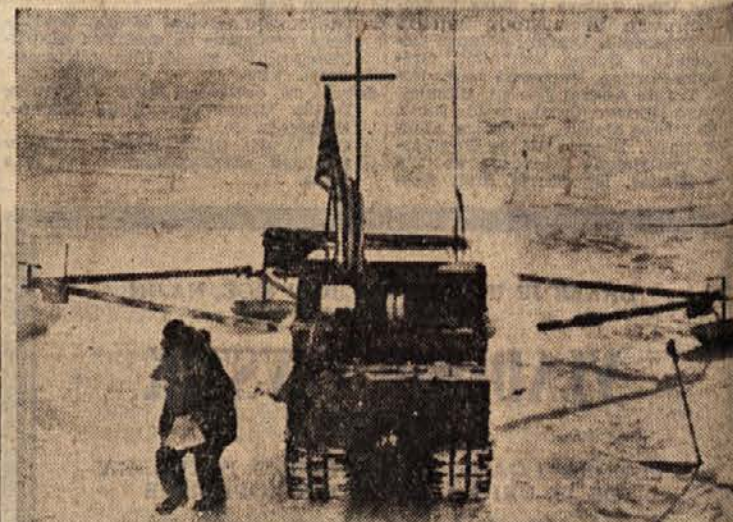
Prvo zanimanje za znanost pokaže tak otrok v desetem letu življenja. Zanima se za kemijo, elektriko, motorje in prvo pomoč, odločilna pri tem pa je beseda učitelja ali očeta. V intelektualnem smislu je uspešen znanstvenik »vzor«, navdušenjak, poštenjak, odločen in izviren človek, ki v znanju prekaša součence, je med prvimi desetim v svojem razredu, po višini in telesni teži nadpovprečen, najbolj produktiven pa je med 30. in 35. letom življenja.

Strokovnjaki omenjene skupine pa so proučevali tudi osebne lastnosti. Po njihovih ugotovitvah ni znanstvenik v svojem ravnanju in vedenju prav nič vzoren, marveč kaže asocijalne tendence in se v določenem smislu slabo prilagodi okolici. Matematiki so po ugotovitvah teh strokovnjakov nekam hladni in se vsiljujejo, ne poznajo pa zavisti. Najširšo inteligent-

no lestvico kažejo inženirji, ki pa so v življenju prehudi materialisti in stremijo za osebno veljavo.

Psihologa kolumbijske univerze Super in Bachrach pravita, da ta slika še ni jasna in da portretu manjkajo številni sestavni deli. Po njunem mnenju bodo potrebne še dolgotrajne analize. Zapisala sta, da je usposabljanje znanstvenega kadra v ZDA zelo težavno zaradi finančnih izdatkov, zato so študentje večinoma iz premožnejših družin. »Mnogi inteligentni študentje se v razredih spriče sedanjega učnega sistema dolgočasijo, mnogi celo skrivajo svoje sposobnosti in znanje, ker se zgrozijo nad antiintelektualizmom v številnih razredih,« je dejal o tem univerzitetni rektor Kirk, statistika nacionalnega združenja za šolstvo pa pove, da je

na ameriških univerzah 2982 matematikov in 9783 profesorjev terlesne vzgoje...



V okolici svojih oporišč s skupnim nazivom »Mala Amerika« na Antarktiki uporabljajo Američani med svojo operacijo v okviru geofizikalnega leta tudi takle detektor, s katerim ugotavljajo razpoke v ledu. Skledam podobni aparati se premikajo nekaj metrov pred gosencičarjem in po resonančni metodi iščejo nevarne razpoke v ledu.

Domača naloga

Zanimiv proizvod dijaških možganov — Navzlic tehničnim netočnostim je v njem zmo resnice

Kakšno razpoloženje je po svetu spričo čedalje številnejših



atomskih poskusov, ki okužujejo zemeljsko ozračje z radioaktivnimi snovmi, ne nemara pokazala tudi domača naloga štirinajstletnega hamburškega dijak, ki so jo v celoti objavili nekateri nemški listi. Ta dijaška domača naloga se glasi takole:

Ime mi je Conny XY-134. Po zemeljskem računu smo zdaj v letu 3057. Prihajam z Venere. Po dolgotrajnih bojih z marsovci, ki so ravno tako kot mi silili na Zemljo, nam je navsezadnje ob pomoči prebivalcev Neptuna vendarle uspelo izkrcati naše čete na že davno ohlajenem Soncu, od koder smo potovali na Mesec in dalje na Zemljo.

Sem član posebnega korpusa, ki naj bi proučil zgodovino tega

Neka švedska tovarna je začela pred kratkim izdelovati »govoreče« telefonske aparate, se pravi takšne, pri katerih človeku ni treba držati slušalke v rokah, marveč je pritisne na gumb, zavrti številko in že govori. Če naslovljena ni pri aparatu, posname aparat naročilo na magnetofonski trak.

planeta. Toliko smo že napredovali, da si zdaj lahko ustvarimo jasno predstavo o razvoju Zemlje in njenih prebivalcev. Naši smo celo nekaj dokumentov, med katerimi je eden sorazmerno novejšega datuma (iz leta 1957) in je zraven tudi fotografija. Zdaj se sklanjam nad te dokumente in razmišljam.

Vse na tej Zemlji se je temeljito spremenilo, le podoba človeka je ostala ista, ker je človek na sliki pred menoj podoben tistim ljudem, ki smo jih našli na Mesecu, kamor so pobežnili z Zemlje. Pod sliko je zapisano: Albert Schweitzer.

Kolikor sem mogel spoznati doslej, je spis, ki ga imam v roki, pravzaprav poziv vsemu človeštvu. Schweitzer piše o nevarnosti radioaktivnih žarkov, ki nastajajo pri eksplozijah atomskih bomb. Pred dva tisoč leti ljudje niso poslušali njegovega svarila. Kakih 1000 let kasneje so se na Zemlji vrstile eksplozije, zaradi katerih smo postali pozorni na ta planet. Oceani so zalili kopno zemljo, nastala so velika mlakuža. Le s težavo so se nekateri prebivalci Zemlje rešili na Mesec. Njihovi potomci še živijo, toda stara domovina njihovih očetov je za vedno izgrubljena, ker niso poslušali nasvetov človeka, ki je svaril že pred dva tisoč leti...

Za dobro voljo

NA KONCERTU

Lev Tolstoj je nekoč sedel na koncertu v Moskvi zraven dveh dam, ki sta kar naprej klepetali in se obračali na vse strani. Nenadoma je ena izmed obeh vprašala drugo:

»Ali si že kdaj poslušala koncert z zaprtimi očmi?«

»Da, že«, je odgovorila druga, Tolstoj pa se je nagnil k njima in tiho dejal:

»Ali ste že kdaj skušali poslušati koncert z zaprtimi usti?«

MLADI IN STARI

Med narodnoosvobodilnim bojem sta se na osvobodjenem ozemlju pri Stolcu v Bosni sporekla oče odbojnik in sin partizan. Sinu partizanu je bilo šele dvanajst let. Med prepričevanjem je oče Halil dvignil roko, da bi dal sinu klofuto, ta pa se je umaknil z besedami: »Tovariš Halil, če ti je za boj,

poglej, tam so Nemci, če pa imaš kaj proti meni, počakaj do večera, ko bo konferenca in me boš lahko grajal po mili volji. Tovariši bodo odločili, kdo ima prav.«



»Ribiško dovoljenje bi rad. Pa pohitite, prosim!«

Kuhinjski recepti po telefonu

Na dunajski pošti lahko dobijo telefonski naročniki ne le razne matematične formule in druge podobne reči, marveč tudi kuharske recepte za avstrijske specialitete.